

T R E Ś Ć :

ZARZĄDZENIA PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO:

- Poz. 96 — Nr 176 z dnia 7.VII.1953 r. w sprawie oszczędnego projektowania i montażu sieci i podstacji trakcyjnych.
- Poz. 97 — Nr 177 z dnia 7.VII.1953 r. w sprawie stosowania przewodów elektro-energetycznych i kabli telefonicznych w izolacji lub powłoce z tiokolu i igitu.
- Poz. 98 — Nr 181 z dnia 8.VII.1953 r. w sprawie instrukcji o planowaniu zaopatrzenia materiałowego dla przedsiębiorstw budowlano-montażowych na 1954 rok.
- Poz. 99 — Nr 182 z dnia 8.VII.1953 r. w sprawie taryfy za usługi chłodnicze wykonywane przez chłodnie

składowe podległe Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego oraz przez chłodnie podległe Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego.

- Poz. 100 — Nr 185 z dnia 9.VII.1953 r. w sprawie zasad opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych.

- Poz. 101 — Nr 189 z dnia 13.VII. 1953 r. w sprawie sporządzenia projektu planu kapitalnych remontów na 1954 rok.

PISMO OKÓLNE CENTRALNEGO URZĘDU GOSPODARKI MATERIALOWEJ:

- Poz. 102 — Nr 1 z dnia 30.VI.1953 r. w sprawie zezwoleń na wtórne przewozy węgla i koks.

96.

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

nr 176 z dnia 7 lipca 1953 r.

(znak: GKOP-IVe-472)

w sprawie oszczędnego projektowania i montażu sieci i podstacji trakcyjnych.

W celu zaoszczędzenia deficytowych materiałów i urządzeń w zakresie projektowania sieci i podstacji trakcyjnych zarządza się, co następuje:

Przy projektowaniu i montażu sieci i podstacji trakcyjnych należy posługiwać się:

- 1) instrukcją w sprawie projektowania podstacji trakcyjnych,
- 2) instrukcją w sprawie metod obliczania kabli zasilaczy i kabli powrotnych oraz sieci jezdnej w zakresie trakcji kolejowej miejskiej i dołowej,

— stanowiącymi załączniki nr 1 i 2 do niniejszego zarządzenia.

Załączniki 2

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO w z. E. Szyr

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 176 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie projektowania podstacji trakcyjnych.

§ 1. Zakres stosowania instrukcji

1. Instrukcja odnosi się do projektowania urządzeń podstacji zasilających wszelkie rodzaje trakcji elektrycznej z wyłączeniem urządzeń zasilania metro.

2. Przez trakcję kolejową i miejską należy rozumieć poza trakcją ściśle kolejową oraz zelektryfikowanym transportem miejskim również zelektryfikowane kolejki przemysłowe i wąskotorowe.

3. Przez trakcję dołową należy rozumieć urządzenia związane z zasilaniem zelektryfikowanego transportu w podziemiach kopalni.

§ 2. Trakcja kolejowa i miejska

1. Usytuowanie podstacji

- 1) Przy sytuowaniu podstacji należy starać się o uzyskanie jak najkrótszych długości linii zasilających oraz trakcyjnych zasilaczy liniowych.
- 2) W warunkach kolejowych należy sytuować podstacje w miarę możliwości w pobliżu dużych stacji węzłowych.
- 3) Dla warunków trakcji miejskiej należy starać się sytuować podstacje w pobliżu rozgałęzień linii tramwajowych lub trolejbusowych.

2. Zasilanie podstacji i sieci trakcyjnej

- 1) Linie zasilające należy projektować w zasadzie jako napowietrzne. Zastosowanie kabli może mieć miejsce tylko w specjalnych warunkach terenowych i wymaga szczegółowego uzasadnienia.
- 2) Nie wolno stosować dla linii zasilających przewodów i kabli z żyłami miedzianymi.
- 3) Nie wolno stosować zasilania podstacji więcej niż dwoma liniami bezpośrednio z punktu energetycznego. Należy jednak przeanalizować w każdym przypadku możliwość zastosowania tylko jednej linii zasilającej.
- 4) Jeżeli podstacja posiada dwustronne zasilanie z sąsiednich podstacji, to można tylko w wyjątkowych wypadkach, wyraźnie umotywowanych projektować dodatkowe zasilanie wiążące ją z punktem energetycznym.
- 5) Ilość zasilaczy trakcyjnych powinna być dostosowana ściśle do podziału elektrycznego sieci. Stosowanie rezerw zasilaczy jest wzbronione.
- 6) Nie wolno stosować doprowadzenia zasilaczy do granic elektrycznych z obu stron stacji dla stacji małych i średnich.
- 7) Wolno stosować oddzielne zasilacze tylko w niezbędnych przypadkach tj. dla elektrowozowni, warsztatów elektrotrakcyjnych, dla torów wielkich stacji postojowych i torów stacyjnych dużych stacji. Dla każdego z tych obiektów stosować w zasadzie jeden zasilacz. Zastosowanie drugiego zasilacza musi być uzasadnione.
- 8) Przy projektach zasilaczy i przewodów powrotnych uwzględniać postanowienia „Instrukcji w sprawie metod obliczania kabli zasilaczy i kabli powrotnych oraz sieci jezdnej w zakresie trakcji kolejowej, miejskiej i dołowej“, stanowiącej załącznik Nr 2 do zarządzenia.
- 9) Przy projektowaniu zasilaczy należy w każdym przypadku rozważyć celowość wykonania ich jako przewodów napowietrznych. Wykonanie zasilaczy kablowych o długości ponad 1 km. powinno być w projekcie uzasadnione ekonomicznie lub technicznie.

3. Teren i budynki podstacji

- 1) Powierzchnia terenu dla podstacji trakcyjnej powinna odpowiadać potrzebom elektryfikacji dla maksymalnego okresu eksploatacyjnego nie przekraczającego 10 lat.

- 2) Teren uzupełniający niezbędny dla rozbudowy podstacji w dalszych etapach elektryfikacji może być zarezerwowany w ramach planowania przestrzennego miast i osiedli.
- 3) Budynek podstacji, konstrukcje rozdzielni i kanały kablowe powinny być wykonywane dla potrzeb wynikających z projektu elektryfikacji na okres nie przekraczający 5 lat eksploatacji.
- 4) W projekcie budynku i rozdzielni podstacji należy przewidzieć tylko taki układ umożliwiający rozbudowę, który pozwoli na jej wykonanie bez przerw lub z małymi przerwami ruchu.
- 5) Tylko w wypadkach wyraźnie umotywowanych ekonomicznie i technicznie można wykonywać niektóre elementy budowlane na dalsze etapy elektryfikacyjne nie przekraczające jednak 10 lat eksploatacji. Np. dla umożliwienia wymiany aparatury o większej mocy odłączalnej.
- 6) Nie wolno stosować suwnic dla podstacji z zespołami o mocach jednostek prostownikowych wieloanodowych chłodzonych wodą, nie przekraczających 3 MW.
- 7) Nie wolno stosować na rozdzielniach napowietrznych dróg transportowych twardych (betonowe z kostki), należy je zastępować drogami żuźłowymi na podkładzie gruzowym.
Place wyładunkowe przy podstacji powinny mieć wymiary minimalne, niezbędne podczas montażu i w eksploatacji. Nie wolno ich wykonywać w postaci płyty betonowej.

4. Aparatura podstacji

- 1) Wyposażenie podstacji w aparaturę powinno odpowiadać danym odnośnego projektu elektryfikacji dla poszczególnych etapów. Dla aparatury rozdzielni, tablic nastawczych i urządzeń zabezpieczających jako etap elektryfikacji nie należy przyjmować w projekcie okresu dłuższego niż 5 lat eksploatacji. Dla zespołów przetwórczych i ich aparatury okres powyższy należy ograniczyć maksymalnie do 3 lat eksploatacji. Dopuszcza się odstępstwo od powyższej zasady tylko w przypadkach umotywowanych technicznie i ekonomicznie na przykład dla urządzenia wyładającego, baterii akumulatorów, urządzenia kompresorów itp. Dopuszcza się odstępstwo od powyższych zasad odnośnie całości wyposażenia podstacji w wypadkach technicznie i ekonomicznie umotywowanych dla aparatury importowanej.
- 2) Jako rezerwę mocy wolno na podstacji stosować tylko jeden dodatkowy zespół przetwórczy, o ile w mocach użytkowych zespołów podstacji sąsiednich, współpracujących, nie mieści się rezerwa mogąca pokryć zapotrzebowanie mocy wynikłe z wypadnięcia z ruchu jednego zespołu danej podstacji.
- 3) Wolno stosować rezerwę 100% dla niżej wymienionych urządzeń pomocniczych:
  - a) transformatorów dla potrzeb własnych na podstacjach kolejowych,
  - b) urządzeń do ładowania akumulatorów, jeżeli w najbliższym układzie do ładowania akumulatorów nie jest przewidziana powyższa rezerwa,
  - c) kompresorów.
- 4) Przy ustalaniu mocy transformatorów dla potrzeb własnych należy uwzględnić możliwość przeciążenia ich przy niskich temperaturach zewnętrznych.
- 5) Rezerwę wyłączników zasilaczy wolno stosować tylko w postaci jednego wyłącznika szybkiego dla całej podstacji.
- 6) Na podstacjach wyposażonych w transformatory dla potrzeb własnych nie wolno stosować rezerwowego zasilania nis. nap. z sieci energetycznej.
- 7) Odstępstwa od wymagań pkt 6 są dopuszczalne w przypadkach technicznie i ekonomicznie uzasadnionych, jeżeli przyłącze energetyczne znajduje się w pobliżu miejsca usytuowania podstacji. Moc takiego przyłącza należy ograniczyć do najniezbędniejszych potrzeb uwzględniających jedynie zasilanie oświetlenia, częściowego ogrzewania, kompresorów i ładowania akumulatorów.
- 8) W układzie podstacji przewidywać należy umieszczenie transformatorów głównych i pomocniczych na zewnątrz jej budynków, zapewniając im najlepsze warunki chłodzenia. Odstępstwo od tej zasady musi być wyraźnie umotywowane względami ekonomicznymi, technicznymi lub urbanistycznymi.
- 9) Przy ustalaniu danych znamionowych aparatury oraz szyn należy stosować dokładne obliczenia prądów zwarciowych metodami uwzględniającymi wszystkie czyn-

niki tłumiące. Do obliczeń należy przyjmować układ połączeń mający zastosowanie przy normalnej pracy urządzeń podstacji tzn. nie należy przyjmować do obliczeń układów występujących przejściowo np. w czasie przełączania.

- 10) Przy zastępowaniu podwójnego układu szyn zbiorczych prądu zmiennego przejście z jednego układu na drugi przy pomocy wyłączników można stosować jedynie w wyjątkowych przypadkach specjalnie umotywowanych układem zasilania i systemem sterowania.
- 11) Dla podstacji nie przewidzianych do sterowania zdalnego należy używać odłączników z napędem ręcznym.
- 12) Należy dążyć do stosowania po stronie prądu zmiennego odłączników mocy wszędzie tam, gdzie pozwalają na to wielkości mocy wyłączalnych oraz nie jest wymagane sterowanie automatyczne (w szczególności zdalne) tych odłączników i o ile nie są one powiązane z ochroną przekątnową.
- 13) Nie wolno stosować nadmiernej rozbudowy urządzeń licznikowych a w szczególności pomiaru energii po stronie zasilania i za przetwornikami, o ile dostawca energii posiada liczniki rozliczeniowe. Należy natomiast przewidywać możliwość włączania liczników przenośnych do istniejących na podstacji przekładników.
- 14) Należy ograniczać na tablicach nastawczych ilość mierników a w szczególności stosować tylko jeden amperomierz o obwodzie zasilania zespołu przetwórczego.
- 15) Nie należy stosować pomiarów zdalnych w innych przypadkach, niż: pomiar napięcia i prądu po stronie zasilania szyn zbiorczych prądu zmiennego wys. nap., prądu przetwarzanego przez zespoły oraz pomiaru całkowitego prądu przetwarzanego na podstacji i napięcia szyn zbiorczych prądu stałego.
- 16) Nie wolno stosować wskazań położenia odłączników na tablicach nastawczych, jeśli odłączniki nie są sterowane zdalnie. Ograniczenie to nie odnosi się do wskaźników na schematach połączeń na tablicach nastawczych nastawianych ręcznie.

5. Szyny zbiorcze

- 1) W rozdzielniach prądu zmiennego podstacji należy zasadniczo stosować pojedynczy układ szyn z odpowiednim sekcjonowaniem odłącznikami dla umożliwienia częściowej pracy podstacji w czasie awarii lub napraw. Jedyne w szczególnych przypadkach umotywowanych względami techniczno-eksploatacyjnymi można stosować podwójny układ szyn po gruntownym przeanalizowaniu i umotywowaniu konieczności jego zastosowania.
- 2) W rozdzielniach prądu stałego nie wolno stosować więcej jak jedną szynę rezerwową.
Odstępstwo od tej zasady musi być wyraźnie umotywowane względami technicznymi i ekonomicznymi.
- 3) Układ pól rozdzielni oraz rozmieszczenie i konstrukcje szyn zbiorczych muszą podlegać gruntownemu przeanalizowaniu celem uzyskania najmniejszych ich przekrojów. W tym celu należy:
  - a) grupować zasilanie i odbiory z szyn w ten sposób, aby przekrój szyn był najmniejszy, na przykład przez zastosowanie stopniowania ich przekroju,
  - b) przy ukształtowaniu układu szyn zbiorczych należy brać pod uwagę możliwość wykorzystania największych momentów wytrzymałościowych dla określonego przekroju szyn, uwzględniając również warunki chłodzenia,
  - c) w miarę możliwości należy stosować zmniejszenie długości szyn między podporami np. przez zastosowanie dodatkowych podpór, niekoniecznie w podziale pola.
- 4) Dla zasilania transformatorów oraz dla połączeń między nimi i przetwornikami należy stosować przewody gołe podwieszane lub szyny prowadzone na konstrukcjach wsporczych. Odstępstwo od tej zasady i zastosowanie kabli dla powyższych połączeń musi być gruntownie umotywowane.

6. Przewody i kable

- 1) Należy dopuszczać użycie żył zawartych w jednym kablu dla obwodów sterowania pomiaru i zabezpieczeń prądu stałego i zmiennego przy różnych wielkościach niskich napięć.
- 2) Dla uzyskania najkrótszych długości kabli i przewodów na podstacji należy:
  - a) przełączniki zabezpieczeń, sterowania i sygnalizacji umieszczać w miarę możliwości w bezpośrednim sąsiedztwie aparatury ochronionej z wyjątkiem aparatury napowietrznej,

- b) unikać grupowania przełączników w oddzielnych pomieszczeniach, o ile system wentylacji zespołów przetwórczych nie wymaga tego,
- c) dążyć do umieszczenia osprzętu sterowniczego w pobliżu aparatury sterowanej, jeżeli nie utrudni to w poważnym stopniu obsługi całości podstacji,
- d) prowadzić kable i przewody łączące aparaturę najkrótszymi drogami, nawet w przypadkach gdy zwiększa to koszt robót budowlanych przy wykonaniu kanałów.

§ 3. Trakcja dolowa

1. Usytuowanie podstacji

- 1) Przy sytuowaniu podstacji należy starać się o uzyskanie jak najkrótszych długości linii zasilających oraz trakcyjnych zasilaczy liniowych.
- 2) Dla warunków trakcji kopalnianej, należy starać się sytuować podstacje w pobliżu środka ciężkości obciążenia, możliwie przy rozgałęzieniach linii kolejowych.

2. Zasilanie podstacji i sieci trakcyjnej kopalnianej

- 1) Jako przewody zasilające łączące podstacje z siecią górna należy stosować kable aluminiowe. W drodze wyjątku dopuszcza się stosowanie kabli z żyłami miedzianymi, jeżeli kable te muszą być prowadzone szybami lub chodnikami o nachyleniu większym niż 45°.
- 2) Nie wolno stosować zasilania podstacji więcej niż dwoma liniami. W każdym przypadku należy przeanalizować możliwość zastosowania tylko jednej linii zasilającej.
- 3) Ilość zasilaczy powinna być dostosowana do podziału elektrycznego sieci. Stosowanie rezerw w postaci osobnych zasilaczy jest wzbronione.
- 4) Przy projektowaniu zasilaczy należy uwzględniać instrukcję o metodach obliczenia przewodów trakcji elektrycznej (jak w § 2 ust. 2 pkt. 8)
- 5) Jako przewody powrotne łączące podstację z szynami kolejowymi należy stosować liny stalowe izolowane przez taśmowanie odpowiednim materiałem izolującym i chroniącym linę przed korozją. Sposób przyłączania przewodu powinien umożliwiać pomiar izolacji.

3. Komora podstacji

Należy stosować dla podstacji trakcyjnych kopalnianych stypizowane komory przeznaczone dla zespołów dwu i trzyprostownikowych i przystosowane dla pomieszczenia całego wyposażenia typowej podstacji prostowników typu PR-06.

4. Aparatura podstacji

- 1) Wyposażenie podstacji w aparaturę powinno odpowiadać treści typowych projektów podstacji dwu i trzyprostownikowych.
- 2) Rezerwę mocy podstacji może stanowić tylko jeden zespół prostownikowy (prostownik i transformator).
- 3) Na podstacjach kopalnianych nie należy stosować zdalnego sterowania.
- 4) Nie wolno stosować na podstacjach kopalnianych wyłączników rezerwowych na zasilaczach.
- 5) Nie wolno stosować rezerwowego transformatora dla własnych potrzeb podstacji, natomiast dopuszcza się połączenie własnych potrzeb podstacji z transformatorem przeznaczonym do zasilania innych urządzeń kopalni na dole.
- 6) Nie wolno stosować podwójnego układu szyn zbiorczych prądu zmiennego jak również podwójnego układu szyn lub szyny obejściowej prądu stałego.
- 7) Nie wolno stosować nadmiernej rozbudowy urządzeń licznikowych, w szczególności nie należy stosować liczników na podstacjach, o ile pomiar energii odbywa się w głównej rozdzielni zasilającej podstację.
- 8) Połączenie transformatorów prostownikowych z prostownikami należy wykonywać wyłącznie za pomocą przewodów gołych.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG Nr 176 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie metod obliczania kabli zasilaczy i kabli powrotnych oraz sieci jezdnej w zakresie trakcji kolejowej miejskiej i dołowej.

§ 1. Trakcja kolejowa

1. Zakres stosowania instrukcji

- 1) Jako trakcję kolejową w rozumieniu instrukcji uważa się poza trakcją ściśle kolejową również koleje dojazdowe i linie wybiegowe szybkiego tramwaju na wydzielonym torowisku, dla których sposób zasilania rozwiązany jest w sposób analogiczny jak dla kolei głównych tzn. przez umieszczenie podstacji wzdłuż linii w małej od niej odległości oraz przy ruchu pociągów elektrycznych prowadzonych na podstawie ściśle przestrzeganego rozkładu jazdy. Linie metro nie wchodzi w zakres niniejszej instrukcji.
- 2) Linie tramwajowe wychodzące poza obszar miejski na wydzielonym torowisku mogą być traktowane analogicznie jak linia podana w pkt. 1, jeżeli charakter ruchu na tych liniach pozwoli na ściśle ustalenie przebiegu obciążenia przewodów w sposób stosowany przy obliczeniach dla trakcji kolejowej.

2. Kable zasilaczy

- 1) Przekroje kabli zasilaczy powinny być obliczane dla potrzeb wynikających z projektu elektryfikacji na okres nie przekraczający pięciu lat eksploatacji.
- 2) Dopuszcza się odstępstwa od wymagania punktu 1. 2. 1. w przypadkach ekonomicznie i technicznie umotywowanych dla całości wyposażenia, jeżeli podstacja wraz z kablami jest importowana.
- 3) Obliczenie przekrojów kabli dla warunków zmiennego obciążenia należy oprzeć na obliczeniu prądu zastępczego w okresie szczytowego obciążenia ruchowego.
- 4) Jako okres szczytowego obciążenia należy przyjmować okres wzmożonego ruchu, według normalnego rozkładu jazdy, o czasie trwania jednej godziny. O ile okres wzmożenia ruchu jest krótszy od jednej godziny, okres obliczeniowy należy przyjąć w taki sposób, aby zawierał okres wzmożonego ruchu oraz okres ruchu malejącego dobrane dla przypadku najbardziej niekorzystnego.
- 5) Dla obliczenia prądu zastępczego należy stosować wzór:

$$I_z = \sqrt{\frac{\sum I^2 \cdot t}{\sum \cdot t}}$$

gdzie wartości I są średnimi wartościami natężenia prądu w okresach t, zaś t jest częścią całkowitego okresu obliczeniowego, podczas której występuje nieznaczna tylko zmiana prądu obciążenia. Wybór wielkości t zależy od charakteru przebiegu obciążenia i żądanej dokładności obliczenia.

Wskazane jest, aby posługiwać się przy obliczaniu prądu zastępczego metodą wykreślną podaną przez prof. K. G. Markwardta w dziele pt. „Energosnabżenie elektryfikowanych żelaznych dróg“ (Moskwa 1948 r.)

- 6) Przekrój kabla z izolacją papierową na napięcie znamionowe do 1 kV należy przyjmować na podstawie porównania wielkości prądu zastępczego, obliczonego według ust. 2 pkt. 5 z wielkością dopuszczalnego trwałego obciążenia kabli, podanych w tablicy 2-8-PN/E-6. Przekrój żyły kabla o jeden stopień wyższy wolno przyjmować tylko w przypadku, gdy wartość prądu zastępczego przekracza najbliższą wartość prądu dopuszczalnego podaną w tablicy 2-8-PN/E-6 o więcej niż 3%.
- 7) Przekroje kabli z izolacją papierową na napięcie znamionowe powyżej 1 kV należy przyjmować mnożąc wartości prądu dopuszczalnego podane w tablicy 2-8-PN/E-6 dla kabli jednożyłowych przez stosunek:

prąd dopuszczalny kabla 3-żyłowego XkV wg tablicy 2-11-PN/E-6

prąd dopuszczalny kabla 3-żyłowego 1kV wg tablicy 2-8-PN/E-6

gdzie X jest napięciem znamionowym kabla zasilacza.

- 8) Jako napięcie znamionowe kabla zasilacza należy przyjmować napięcie 1 kV dla sieci trakcyjnych o napięciu znamionowym do 600 V, zaś dla sieci trakcyjnych o napięciach wyższych napięcie znamionowe o jeden rząd

- wyższe od napięcia sieci (np. dla sieci o napięciu 750 V kabel 3 kV, zaś dla napięcia 3 kV kabel 6 kV).
- 9) Nie wolno stosować zwiększania przekrojów kabli w stosunku do wynikających z obliczeń dla uzyskania jednolitego przekroju kabli w ramach całego systemu elektryfikacji (np. PKP). Dopuszcza się w warunkach technicznych i ekonomicznie uzasadnionych ujednoczenie przekrojów kabli w zakresie jednej lub kilku sąsiadujących ze sobą podstacji, jeżeli nie wymaga to zwiększenia przekroju w stosunku do obliczonego o więcej niż jeden stopień, dla więcej niż $\frac{1}{3}$ ogólnej długości kabli.
  - 10) Obciążenia kabli zasilaczy należy przyjmować jak dla kabli ułożonych w ziemi niezależnie od tego, iż na pewnej długości mogą one być ułożone w kanałach, na konstrukcjach wsporczych lub na ścianach budynków.
  - 11) Nie należy zmniejszać dopuszczalnego obciążenia kabli ze względu na sposób ich ułożenia wg wskazań p. 2.7.2. normy PN/E-6.
  - 12) Odstęp między kablami ułożonymi równolegle w jednym rowie należy zachować w wielkości nie mniejszej niż 10 cm. w świetle.
  - 13) Przekrojów kabli zasilaczy nie należy korygować w wyniku obliczeń ich pracy w warunkach zwarciovych.
  - 14) Nie należy obliczać kabli zasilaczy na spadek napięcia, natomiast przy długich zasilaczach oporność ich powinna być uwzględniona w obliczeniach przewodów ślizgowych na spadek napięcia.
  - 15) Nie należy obliczać kabli zasilaczy na gospodarczość.
  - 16) Przy projektowaniu zasilaczy jako przewodów gołych napowietrznych przekrój ich należy obliczać wyłącznie na grzanie na podstawie obliczenia prądu zastępczego jak w ust. 2 pkt. 5 stosując się do poniższej tablicy.

Tablica dopuszczalnych obciążeń przewodów gołych

Obciążenie trwałe w A przy temperaturze powietrza +25°C i przy przyroście temperatury 45°C.

Materiał przewodu	Przekrój znamionowy przewodu mm ²										
	16	25	35	50	70	95	120	150	185	240	30
Miedź	130	180	220	270	340	415	485	570	645	770	—
Aluminium	105	135	170	215	265	325	375	440	500	585	—
Staloaluminium	—	—	170	220	275	335	380	445	515	616	71
Stal	—	—	80	90	125	140	175	—	—	—	—

- 17) Przy przekrojach kabli od 300 mm² wzwyż otrzymanych jako wynik obliczenia na grzanie należy każdorazowo sprawdzić możliwość zastąpienia jednego kabla przez dwa kable równoległe o mniejszym przekroju sumarycznym, ze względu na możliwe znaczne oszczędności metali kolorowych.

3. Kable powrotne

- 1) Przekroje kabli powrotnych powinny być obliczane dla potrzeb wynikających z projektu elektryfikacji na okres nie przekraczający trzech lat eksploatacji.
- 2) Dopuszcza się odstępstwa od wymagania ust. 3 pkt. 1 w przypadkach wymienionych w ust. 2 pkt. 2.
- 3) Przekroje kabli powrotnych należy obliczać w zasadzie na podstawie wielkości obciążeń możliwych ze względu na zainstalowaną ilość zespołów przetwórczych podstacji, jednakże w każdym przypadku należy przeprowadzić porównawcze obliczenie przekrojów kabli na podstawie przebiegu obciążenia podstacji, wynikającego z normalnego rozkładu jazdy pociągów.
Jeżeli z obliczeń na podstawie przebiegu obciążenia przekroje kabli wypadną mniejsze niż z obliczenia na podstawie mocy zainstalowanej, o więcej niż jeden stopień, to należy przyjąć przekroje wynikające z obliczenia według przebiegu obciążenia.
- 4) Przy obliczeniach przekrojów kabli powrotnych ze względu na moc zainstalowaną należy przyjmować wielkość prądu znamionowego obciążenia maksymalnej liczby czynnych zespołów podstacji w warunkach dopuszczalnego przeciążenia. Dopuszcza się powiększenie prze-

kroju sumarycznego o wielkość odpowiadającą mocy zespołów rezerwowych danej podstacji.

- 5) Przekroje kabli powrotnych z izolacją papierową na napięciu porównania wielkości prądu obliczonego wg ust. 3 pkt. 4 z wielkością dopuszczalnego trwałego obciążenia kabli podanego w tablicy 2-8-PN/E-6. Całkowity przekrój kabli powrotnych powinien być rozbity na kilka kabli jednożyłowych w taki sposób, aby jeden z nich mógł służyć jako rezerwowy. Sumaryczny przekrój wszystkich kabli powrotnych z wyłączeniem rezerwowego powinien odpowiadać obciążeniu maksymalnej liczby czynnych zespołów podstacji. Przy różnych przekrojach kabli powrotnych jako rezerwowy należy przyjmować kabel o przekroju największym. Przekrój żyły kabla o jeden stopień wyższy niż podany w tablicy 2-8-PN/E-6 wolno przyjmować tylko w przypadku, gdy wartość prądu obciążenia przekracza najbliższą wartość prądu dopuszczalnego, podaną w tej tablicy o więcej niż 3%.
- 6) Przy obliczeniach przekrojów kabli powrotnych ze względu na przebieg obciążenia należy wykonać obliczenie prądu zastępczego na podstawie normalnego rozkładu jazdy w sposób analogiczny do zaleceń ust. 2 pkt. 3—5. Całkowity przekrój kabli powrotnych powinien być rozbity na kilka kabli jednożyłowych i zwiększony w taki sposób, aby jeden z nich mógł służyć jako rezerwowy. Przy różnych przekrojach kabli powrotnych jako rezerwowy należy przyjmować kabel o przekroju największym. Zwiększenie sumarycznego przekroju kabli ze względu na rezerwę nie powinno być większe niż $33\frac{1}{3}\%$ przekroju wynikającego z obliczenia. Dla linii jednotorowych, gdy ilość normalnie pracujących kabli równa się 2 kablom, dopuszczalne jest zastosowanie trzeciego rezerwowego kabla, co zwiększy rezerwę przekroju do 50%.
- 7) Jako napięcie znamionowe kabla powrotnego należy przyjmować 1 kV.
- 8) Nie wolno stosować zwiększenia przekrojów kabli powrotnych w stosunku do wynikających z obliczeń dla uzyskania jednolitego przekroju kabli.
- 9) W przypadku gdy długość kabla powrotnego przekracza 300 m. należy obliczać przekrój kabla nie tylko na grzanie, ale i na spadek napięcia. Przy obliczaniu kabla na grzanie należy obliczyć w tym przypadku prąd zastępczy na podstawie wykresu obciążenia podstacji przez odbiory linii, do której dołączone są kable powrotne. Sposób określenia przekroju i rezerw kablowych należy przyjmować na podstawie zaleceń ust. 3 pkt. 6. Przy obliczaniu kabli na spadek napięcia należy ograniczyć wielkość średniego rocznego spadku napięcia w kablu powrotnym do 2 V bez uwzględnienia przekroju rezerwowego kabla. Średni roczny spadek napięcia wynikać będzie z iloczynu oporności czynnej kabla przez wartość natężenia prądu otrzymaną, jako iloczyn rocznego poboru energii z danej podstacji przez linię przez roczną ilość godzin użytkowania odbioru i znamionowe napięcie sieci.
- 10) Wpływ sposobu ułożenia kabli powrotnych na ich przekrój należy przyjmować wg zleceń ust. 2 pkt. 10—12.
- 11) Przekrojów kabli powrotnych nie należy korygować wg wyników obliczeń ich pracy w warunkach zwarciovych.
- 12) Nie należy obliczać kabli powrotnych na gospodarczość.

4. Sieć jezdna

- 1) Wszystkie przewody sieci jezdnej należy obliczać na spadek napięcia i nagrzewanie, na gospodarczość przewodów tych obliczać nie należy.
- 2) Obliczenie przekrojów przewodów powinno odpowiadać potrzebom elektryfikacji dla okresu eksploatacyjnego nie przekraczającego trzech lat. Należy przy tym wziąć pod uwagę, iż ustrój przewodów, system ich zawieszenia i konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej powinny odpowiadać potrzebom elektryfikacji wynikającym z dziesiętego roku eksploatacji.
- 3) Maksymalne wielkości spadków napięć należy obliczać przyjmując najniekorzystniejszy rozkład obciążeń na odcinku pomiędzy zasilaczami sąsiednich podstacji, wynikający z normalnego rozkładu jazdy. Oporność sieci jezdnej należy powiększyć o oporność przewodów zasilających. Jako oporność sieci powrotnej, przy liniach wielotorowych, należy przyjmować sumaryczną oporność wszystkich torów biegnących równoległe na odcinku pomiędzy podstacjami.

Nie należy przy tym powiększać oporności sieci powrotnej ze względu na oporność dodatkową łączników szynowych podłużnych.

- 4) Przy obliczaniu maksymalnego spadku napięcia nie należy uwzględniać wpływu kabin sekcyjnych.
- 5) Maksymalną wielkość dopuszczalnego spadku napięcia w odniesieniu do znamionowego napięcia na szynach zbiorczych podstacji należy przyjmować:
  - a) dla linii magistralnych jednotorowych lub nie wyposażonych w kabiny sekcyjne przy czasie trwania obciążenia, wywołującego spadek maksymalny, do 3 minut — 25%.
  - b) dla linii magistralnych jak w p. a) lecz przy czasie trwania obciążenia ponad 3 minuty — 20%.
  - c) dla linii magistralnych dwu lub więcej torowych wyposażonych w kabiny sekcyjne przy czasie trwania obciążenia do 3 minut — 32%.
  - d) dla linii magistralnych jak w p. c) lecz przy czasie trwania obciążenia ponad 3 minuty — 25%.
  - e) dla linii o ruchu wyłącznie podmiejskim jednotorowych lub nie wyposażonych w kabiny sekcyjne przy czasie trwania obciążenia, wywołującego spadek maksymalny, do 1 minuty — 30%.
  - f) dla linii jak w p. e) lecz przy czasie trwania obciążenia ponad 1 minutę — 20%.
  - g) dla linii jak w p. e) lecz dwu lub więcej torowych wyposażonych w kabiny sekcyjne przy czasie trwania obciążenia do 1 minuty — 38%.
  - h) dla linii jak w p. g) lecz przy czasie trwania obciążenia ponad 1 minutę — 25%.
- 6) Każdy z przewodów sieci jezdnej należy obliczać na nagrzewanie oddzielnie, określając dla każdego przewodu prąd zastępczy.
- 7) Dla określenia prądu zastępczego danego przewodu należy posługiwać się wielkością prądu zastępczego zasilacza dołączonych do sieci, w skład której wchodzi obliczany przewód. Wielkość prądu zastępczego zasilacza należy podzielić w stosunku odwrotnie proporcjonalnym do oporności poszczególnych przewodów sieci jezdnej. Jeżeli odcinek sieci jezdnej zasilany jest przez dwa zasilacze o różnych wielkościach prądu zastępczego należy przyjąć do obliczeń prąd zastępczy bardziej obciążonego zasilacza.
- 8) Obliczona wartość prądu zastępczego dla danego przewodu nie powinna przekraczać 85% dopuszczalnego obciążenia ciągłego przewodu o danym przekroju podanego w zestawieniu jak w ust. 2 pkt. 16.
Dla drutów jezdnych miedzianych wg PN/E-105 jako dopuszczalne obciążenie ciągłe należy przyjmować: dla drutu Djp-120 — 690A, dla Djp-100 — 600 A, dla Djp-80 — 540A. Dla drutów jezdnych stalowo-aluminiowych jako dopuszczalne obciążenia ciągłe należy przyjmować: dla drutu S-100/215 i T-100/215 — 510A, dla drutu S-80/175 i T-80/175 — 430A wg zaleceń Instytutu Elektrotechniki do czasu opracowania odpowiednich przepisów.

§ 2. Trakcja miejska

1. Kable zasilaczy

- 1) Przekroje kabli zasilaczy powinny być obliczane dla potrzeb wynikających z projektu elektryfikacji na okres nie przekraczający pięciu lat eksploatacji.
- 2) Dopuszcza się odstępstwa od wymagań ust. 1 pkt. 1 w przypadkach analogicznych jak w § 1 ust. 2 pkt. 2.
- 3) Obliczenie przekrojów kabli zasilaczy należy wykonać dla warunków podanych w § 1 ust. 2 pkt. 3.
- 4) Jako okres szczytowego ruchu należy przyjmować okres jak w § 1 ust. 2 pkt. 4.
- 5) Przy obliczeniu prądu zastępczego należy wyjść z wartości średniego prądu obciążenia danego zasilacza w godzinie szczytowego ruchu. Średnią wartość prądu zasilacza należy określać na podstawie ilości energii zużytej na odcinku zasilanym w godzinie szczytowego ruchu, dzieląc zużycie energii przez znamionowe napięcie sieci jezdnej. Przy obliczaniu energii zużytej na odcinku zasilania należy przyjmować jednostkowe zużycie energii w wh/tn. km. w normalnych warunkach pracy taboru tzn. bez uwzględnienia wpływu zwiększonych oporów trakcji wywołanych śniegiem.
Przy zasilaniu sieci z dwóch lub więcej zasilaczy, z tej samej lub z różnych podstacji, dla znalezienia średniej wartości obciążenia zasilacza należy wykonać obliczenie rozplywu prądów w sieci jezdnej, w założeniu równomiernie rozłożonego obciążenia tej sieci obliczonego na podstawie zużycia energii.

Dla otrzymania wartości prądu zastępczego należy powiększyć średnią wartość obciążenia zasilacza w stosunku zależnym od gęstości ruchu (ilości pociągów) na zasilanym odcinku. Przy określeniu stosunku prądu zastępczego do prądu średniego można posługiwać się danymi z literatury (Pisarew — Gorodskoj transport, Podoski — Trakcja elektryczna) podającymi stosunek szczytowej wartości prądu obciążenia do jego wartości średniej w zależności od gęstości ruchu.

- Przejście od powyższych współczynników do stosunku wartości prądu zastępczego do wartości prądu średniego obciążenia powinno być uzasadnione w projekcie.
- 6) Jako kable zasilaczy należy stosować kable z izolacją papierową na napięcie znamionowe 1 kV.
  - 7) Przekrój kabli zasilaczy ze względu na nagrzewanie należy przyjmować na podstawie prądu zastępczego jak podano w § 1 ust. 2 pkt. 6, poza tym należy stosować się do zaleceń § 1 ust. 2 pkt. 9—13, 15, 16 i 17.
  - 8) Kabli zasilaczy o długości do 500 m. nie należy obliczać na spadek napięcia. Oporność tych kabli powinna być uwzględniona w obliczeniu sieci jezdnej na spadek napięcia. Przekroje kabli o długości większej niż 500 m. należy sprawdzić obliczeniem na spadek napięcia. W obliczeniu tym należy przyjmować wielkość szczytowej obciążenia kabla na podstawie prądu średniego obciążenia kabla i stosunku wartości szczytowej do wartości średniej jak w § 2 ust. 1 pkt. 5. Spadek napięcia w kablu zasilacza nie powinien przekraczać 20% napięcia znamionowego sieci jezdnej, przy zachowaniu warunków § 2 ust. 3 pkt. 4. Jako przekrój kabla zasilacza w tym przypadku należy przyjmować większy z przekrojów wynikających z obliczeń na spadek napięcia i nagrzewania.

2. Kable powrotne sieci tramwajowej

- 1) Przekroje kabli powrotnych powinny być obliczone dla potrzeb wynikających z projektu elektryfikacji na okres nie przekraczający pięciu lat eksploatacji.
- 2) Dopuszcza się odstępstwa od wymagań § 2 ust. 2 pkt. 1 w przypadkach wymienionych w § 1 ust. 2 pkt. 2.
- 3) Przekrój kabli powrotnych ze względu na nagrzewanie należy obliczyć przez określenie wartości prądu zastępczego dla wszystkich kabli powrotnych w godzinie szczytowego obciążenia, wynikającego z normalnego rozkładu jazdy.
- 4) Prąd zastępczy kabla powrotnego należy określić przez ustalenie wartości prądu średniego obciążenia w godzinie szczytowego ruchu, uzyskanej z rozplywu prądów w sieci powrotnej obciążonej w sposób równomierny na jednostkę długości. Obliczenie prądu zastępczego należy wykonać w sposób analogiczny jak w § 2 ust. 1 pkt. 5.
- 5) Jako kable powrotne należy stosować kable jak w § 2 ust. 1 pkt. 6.
- 6) Przekrój kabli powrotnych ze względu na nagrzewanie należy przyjmować według zaleceń § 2 ust. 1 pkt. 7.
Przekroje kabli powrotnych obliczone ze względu na nagrzewanie należy sprawdzić na spadek napięcia. Obliczenie spadku napięcia należy przeprowadzić dla obciążeń wynikających z rozplywu prądów w sieci jezdnej i powrotnej w założeniu równomiernego obciążenia na jednostkę długości. Obciążenie jednostkowe sieci należy przyjmować w tym przypadku ze średniego rocznego zużycia energii na poszczególnych odcinkach sieci.
- 7) Różnica spadków napięć poszczególnych kabli powrotnych, wynikająca z powyższego obliczenia nie może przekraczać wartości 2 V. Wyrównywanie spadków napięcia przez włączenie oporów dodatkowych w kablach powrotnych należy ograniczyć tylko do przypadków gdy zmniejszenie przekroju kabla nie jest możliwe ze względu na nagrzewanie.
- 8) Kable powrotne sieci trolejbusowej należy obliczać tak jak kable zasilaczy.

3. Sieć jezdna

- 1) Wszystkie przewody sieci jezdnej należy obliczać na przypadki podane w § 1 ust. 4 pkt. 1.
- 2) Obliczenie przekroju przewodów powinno odpowiadać potrzebom elektryfikacji dla okresu eksploatacyjnego nie przekraczającego pięciu lat. Należy wziąć przy tym pod uwagę, że konstrukcje wsporne i ich fundamenty powinny odpowiadać potrzebom elektryfikacji wynikającym z dziesiątego roku eksploatacji.
- 3) Obliczenie przekrojów sieci jezdnej na spadek napięcia należy wykonać przez obliczenie średniej wielkości spadku napięcia, wynikającej z równomiernego rozłożenia obciążenia na jednostkę długości dla średniego rocz-

- nego zużycia energii. Wielkość średniego spadku napięcia w sieci jezdnej powinna być ograniczona do 15‰.
- 4) Obliczenie maksymalnego spadku napięcia w sieci jezdnej należy wykonać w założeniu najniekorzystniejszego rozkładu obciążeń na zasilanym odcinku. Wartość maksymalnego spadku napięcia w sieci jezdnej łącznie ze spadkiem napięcia w kablach zasilaczy, sieci powrotnej i kablach powrotnych nie powinna przekraczać 40‰ napięcia znamionowego na szynach zbiorczych podstacji.
  - 5) Obliczone na spadek napięcia przekroje sieci jezdnej należy sprawdzić na nagrzewanie przez porównanie wielkości dopuszczalnej prądu ciągłego z wielkością prądu zastępczego. Wielkości dopuszczalne prądu ciągłego należy przyjmować jak w § 1 ust. 4 pkt. 8. Wartość prądu zastępczego należy obliczyć przez określenie średniego prądu obciążenia poszczególnych przewodów sieci w godzinie szczytowego ruchu, na podstawie rozpiętych prądów w sieci w założeniu obciążenia rozłożonego równomiernie oraz posługując się danymi o stosunku wielkości szczytowej obciążenia do wielkości średniej, w zależności od gęstości ruchu, jak podano w § 2 ust. 1 pkt. 5.

§ 3. Trakcja dołowa.

1. Kable zasilaczy

- 1) Przekroje kabli zasilaczy powinny być obliczane dla potrzeb jak w § 1 ust. 2 pkt. 1 i 2.
  - 2) Obliczenie przekrojów kabli dla warunków zmiennego obciążenia należy wykonać według zaleceń § 1 ust. 2 pkt. 3—6.
  - 3) Nie wolno stosować zwiększania przekrojów kabli w stosunku do wynikających z obliczeń dla uzyskania jednolitego przekroju kabli. Odstępstwa od powyższej zasady mogą być stosowane w warunkach podanych w § 1 ust. 2 pkt. 9.
  - 4) Dopuszczalne obciążenia kabli zasilaczy należy przyjmować według tabeli, uwzględniając współczynniki obciążenia zależne od temperatury powietrza na dole kopalni.
Przekrój mm ²	Cu	25	35	50	70	95	120	150	185		
Obciążenie A		160	200	245	305	360	415	470	525		
Przekrój mm ²	Al	25	35	50	70	95	120	150	185		
Obciążenie A		128	160	198	245	290	334	378	422		
Temperatura powietrza °C		+40	+35	+30	+25	+20	+15	+5	0—5		
Współczynnik obciążenia		0,85	0,9	0,95	1,0	1,04	1,09	1,13	1,17	1,2	1,24
- 5) Nie należy obliczać kabli zasilaczy na spadek napięcia, natomiast przy długich kablach należy oporność ich uwzględniać w obliczeniach przewodów ślizgowych na spadek napięcia.
  - 6) Nie należy obliczać kabli zasilaczy na gospodarczość.
  - 7) Przekrojów kabli zasilaczy nie należy korygować w wyniku obliczeń ich pracy w warunkach zwarciovych.

2. Przewody powrotne

Przekroje przewodów powrotnych w postaci lin stalowych należy obliczać na podstawie wielkości obciążeń możliwych ze względu na zainstalowaną moc zespołów przetwórczych podstacji łącznie z zespołami rezerwowymi.

3. Sieć jezdna

- 1) Wszystkie przewody sieci jezdnej należy obliczać jak w § 1 ust. 4 pkt. 1.
- 2) Obliczenie przekrojów przewodów powinno odpowiadać potrzebom elektryfikacji dla okresu eksploatacyjnego nie przekraczającego pięciu lat.
- 3) Maksymalną wielkość spadków napięć należy obliczać przyjmując najniekorzystniejszy rozkład obciążeń uwzględniający rozruchy pociągów, wynikający z normalnego rozkładu jazdy. Maksymalna wielkość spadku napięcia nie powinna przekraczać w tych warunkach 30‰ napięcia znamionowego na szynach podstacji.
- 4) Należy obliczyć średnią wielkość spadków napięcia w sieci jezdnej, zakładając jej obciążenie jako rozłożone w sposób ciągły. Wielkość obciążenia ciągłego sieci jezdnej należy obliczyć z wielkości zużycia energii na jednostkę długości sieci, wynikającej z wielkości prze-

wozów rozkładowych na danym odcinku. Maksymalna wielkość średniego spadku napięcia nie powinna przekraczać 10‰ napięcia znamionowego na szynach podstacji.

- 5) Przekrój przewodów sieci jezdnej należy obliczyć na nagrzewanie prądem zastępczym, określając jego wielkość dla każdego przewodu oddzielnie.
- 6) Dla określenia prądu zastępczego danego przewodu należy posługiwać się wskaźnikami § 1 ust. 4 pkt. 7.
- 7) Obliczona wartość prądu zastępczego nie powinna przekraczać wartości podanych w § 1 ust. 4 pkt. 8.
- 8) Przekrój przewodów sieci jezdnej należy przyjmować na podstawie największej wielkości otrzymanej z obliczeń wg § 3 ust. 3 pkt. 3—5.

97.

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

Nr 177 z dnia 7 lipca 1953 r.

(znak: GKOP-Ive-473)

w sprawie stosowania przewodów elektroenergetycznych i kabli telefonicznych w izolacji lub powłoce z tiokolu i igelitu.

W celu zaoszczędzenia ołowiu i kauczuku w zakresie projektowania instalacji elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych, zarządza się, co następuje:

Przy projektowaniu i montażu instalacji elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych zaleca się stosować:

- a) przewody elektroenergetyczne w izolacji lub powłoce z igelitu,
- b) elektroenergetyczne przewody kabelkowe w powłoce z tiokolu,
- c) telefoniczne kable instalacyjne w izolacji i powłoce zewnętrznej z igelitu,
- d) telefoniczne kable zakończeniowe w powłoce zewnętrznej z igelitu

zgodnie z instrukcjami stanowiącymi załącznik nr 1—4 do niniejszego zarządzenia.

Załączniki 4

PPRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

w z. E. Szyr

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie stosowania przewodów elektroenergetycznych w izolacji lub powłoce z igelitu

1. Zakres instrukcji

Instrukcja dotyczy stosowania przewodów elektroenergetycznych układanych na stałe w izolacji lub w powłoce z plastyfikowanego polichloru winylu (igelitu).

2. Zasady stosowania

Zasady stosowania powyższych przewodów są identyczne z zasadami stosowania odpowiednich przewodów w izolacji gumowej i przewodów kabelkowych, np. przewody DY można stosować zamiast przewodów DG i DS, przewody ADY można stosować zamiast przewodów ADG, przewody KYp można stosować zamiast przewodów KGP

3. Ograniczenie stosowania przewodów w izolacji lub powłoce z polichlorku winylu (igelitu)

Przewodów powyższych nie należy stosować w następujących przypadkach:

- na zewnątrz pomieszczeń,
- w miejscach narażonych na silną operację słoneczną,
- w miejscach wilgotnych lub w których jest para wodna.
- w miejscach o temperaturze otoczenia stale powyżej $+40^{\circ}\text{C}$ lub poniżej -10°C , przy czym montaż nie może się odbywać przy temperaturze niższej od -5°C ,
- jako przewodów świecznikowych,
- jako przewodów na napięcie znamionowe powyżej 750 V,
- w instalacjach prądu stałego.

4. Układanie przewodów w izolacji lub w powłoce z polichlorku winylu.

Zasady układania powyższych przewodów w rurkach izolacyjnych lub na wierzchu są takie same, jak dla przewodów w izolacji gumowej lub przewodów kabelkowych. Przy układaniu po wierzchu należy uważać, aby nie uszkodzić izolacji podczas umocowania przewodu.

5. Składowanie przewodów.

Przewody w izolacji lub powłoce z polichlorku winylu należy przechowywać w pomieszczeniach zamkniętych o wilgotności względnej nie przekraczającej 75%, o temperaturze powyżej -10°C . Podczas przechowywania przewody nie mogą być narażone na silną operację słoneczną.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie stosowania elektroenergetycznych przewodów kabelkowych w powłoce z tiokolu.

1. Zakres instrukcji.

Instrukcja dotyczy zasad stosowania elektroenergetycznych przewodów kabelkowych KTGao, KTGo i TPa, będących odpowiednikami przewodów kabelkowych okrągłych w odzieży włóknistej (KGao) i przewodów kabelkowych okrągłych w uzbrojeniu z taśmy stalowej (KGato) oraz przewodu płaszczowego (Pa).

2. Zasady stosowania przewodów w izolacji i powłoce z tiokolu.

Przewody te można stosować w pomieszczeniach suchych, wilgotnych oraz w pomieszczeniach o wyciekach żrących.

3. Ograniczenie stosowania przewodów w izolacji i powłoce z tiokolu.

Przewodów powyższych nie należy układać:

- w pomieszczeniach, w których temperatura otoczenia wynosi stale poniżej -20°C , lub przekracza $+40^{\circ}\text{C}$.
- w bezpośrednim sąsiedztwie rurociągów parowych, kaloryferów itp.

4. Układanie przewodów w izolacji w powłoce z tiokolu.

Przewody te należy prowadzić po wierzchu (nie pod tynkiem), przymocowując je wprost do ściany, sufitu lub konstrukcji żelaznych za pomocą skobelków lub specjalnych uchwytów, przy czym pożądaną jest zachowanie pewnej odległości (około 1 cm) od ściany lub sufitu.

Promień krzywizny na zgięciach nie powinien być mniejszy niż 10-krotna średnica zewnętrzna przewodu.

Montaż powyższych przewodów nie powinien odbywać się przy temperaturze niższej od -10°C .

Załącznik nr 3 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie stosowania telefonicznych kabli instalacyjnych w izolacji i powłoce zewnętrznej z igelitu.

1. Zakres instrukcji.

Instrukcja dotyczy zasad stosowania telefonicznych kabli TKIY w izolacji i powłoce zewnętrznej z plastyfikowanego polichlorku winylu (igelitu).

2. Zasady stosowania kabli TKIY są następujące:

Kable TKIY należy stosować zamiast kabli TKI i TKIE, z wyjątkiem przypadków, podanych w pkt. 3.

3. Ograniczenie stosowania kabli TKIY.

Kable powyższych nie należy stosować w następujących przypadkach:

- na zewnątrz pomieszczeń,
- w miejscach narażonych na silną operację słoneczną,
- w miejscach wilgotnych,
- w miejscach, w których jest para wodna,
- w miejscach o temperaturze otoczenia stale wyższej od $+40^{\circ}\text{C}$ lub niższej od -10°C z tym, że montaż odbywać się może w temperaturze nie niższej niż -5°C .

4. Układanie kabli TKIY.

Zasady układania powyższych kabli są takie same jak kabli TKI.

Przy układaniu na wierzchu należy uważać, aby nie uszkodzić opony zewnętrznej lub izolacji podczas umocowywania kabla.

5. Składowanie kabli.

Kable TKIY należy przechowywać w pomieszczeniach suchych, zamkniętych i ogrzewanych. Podczas przechowywania kable nie mogą być narażone na silną operację słoneczną.

Załącznik nr 4 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 177 z dnia 7 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie stosowania telefonicznych kabli zakończeniowych w powłoce zewnętrznej z igelitu.

1. Zakres instrukcji.

Instrukcja dotyczy zasad stosowania telefonicznych kabli TKZY w powłoce zewnętrznej z plastyfikowanego polichlorku winylu (igelitu).

2. Zasady stosowania kabli TKZY są następujące: kable TKZY można stosować zamiast kabli TKZ.

3. Ograniczenie stosowania kabli TKZY.

Kable powyższych nie należy stosować w następujących przypadkach:

- na zewnątrz pomieszczeń,
- w miejscach narażonych na silną operację słoneczną,
- w miejscach wilgotnych,
- w miejscach, w których jest para wodna,
- w miejscach o temperaturze otoczenia stale wyższej od $+40^{\circ}\text{C}$ lub niższej od -5°C .

4. Układanie kabli TKZY.

Zasady układania powyższych kabli są takie same jak kabli TKZ. Przy układaniu na wierzchu należy uważać, aby

nie uszkodzić opony zewnętrznej lub izolacji podczas umocowywania kabla.

5. Składowanie Kabli. Kable TKZY należy przechowywać w pomieszczeniach zamkniętych, suchych i ogrzewanych. Podczas przechowywania kable nie mogą być narażone na silną operację słoneczną.

98.

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

Nr 181 z dnia 8 lipca 1953 r.

(znak: B18-AO2-80)

w sprawie instrukcji o planowaniu zaopatrzenia materiałowego dla przedsiębiorstw budowlano-montażowych na 1954 rok.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. Nr 26, poz. 190, z 1950 r. Nr 22, poz. 183) oraz zgodnie z uchwałą Prezydium Rządu nr 260 z dnia 11 kwietnia 1953 r. w sprawie opracowania Narodowego Planu Gospodarczego na rok 1954 zarządza się, co następuje:

Przy opracowywaniu na 1954 r. projektów planów zaopatrzenia materiałowego przez resorty nadzorujące przedsiębiorstwa budowlano-montażowe obowiązują zasady, tryb i terminy instrukcji stanowiącej załącznik do zarządzenia.

Załącznik

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO w z. E. Szyr

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 181 z dnia 8 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

o planowaniu zaopatrzenia materiałowego przedsiębiorstw budowlano-montażowych na 1954 rok.

Rozdział I

Ogólne zasady i tryb opracowania projektu planu zaopatrzenia materiałowego.

§ 1. 1. Opracowanie planów zaopatrzenia materiałowego następuje w trzech etapach:

etap 1-szy: prace analityczne i przygotowawcze,

etap 2-gi: opracowanie projektu planu zaopatrzenia,

etap 3-ci: opracowanie szczegółowego planu zaopatrzenia w ramach planu techniczno-produkcyjno-finansowego.

2. Instrukcja niniejsza dotyczy w zakresie zaopatrzenia wyłącznie prac etapu 1-ego i 2-ego. Sposób wykonania prac 3-ego etapu ustalony zostanie w instrukcjach resortowych o sporządzaniu planów techniczno-produkcyjno-finansowych na rok 1954.

§ 2. 1. Zadaniem 1-ego etapu prac jest przygotowanie i przeanalizowanie wszystkich danych, które są niezbędne dla opracowania projektu planu zaopatrzenia lub mogą być pomocne przy jego opracowaniu.

Równocześnie prace 1-ego etapu powinny być wykorzystane jako podstawa do opracowania wskaźników dyrektywnych dla przedsiębiorstw do szczegółowego planu zaopatrzenia w ramach planu techniczno-produkcyjno-finansowego (3-ci etap).

2. W oparciu o wytyczne niniejszej instrukcji ministerstwa ustala szczegółową tematykę prac przygotowawczo-analitycznych oraz ustala jakie jednostki resortu i w jakich terminach są odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych elementów tych prac.

Prace przygotowawczo-analityczne powinny być prowadzone na szczeblach:

- departamentów oraz centralnych zarządów ministerstw,
- instytutów naukowo-badawczych,

c) przedsiębiorstw, którym zlecone zostanie wykonanie określonych zadań.

3. Przy prowadzeniu powyższych prac należy opierać się na uchwałach i wytycznych partii i rządu, ustaleniach planu sześcioletniego, jak również uwzględniać posiadane wiadomości o postępie technicznym i organizacyjnym, dane z zakresu kształtowania się sytuacji materiałowej, wiadomości o nowych i zastępczych materiałach budowlanych i montażowych itp.

4. Prace przygotowawcze do planu powinny polegać na ciągłej analizie wykonania wskaźników planu w celu wykrycia niewykorzystanych rezerw materiałowych, likwidacji wąskich przekrojów, podniesienia wydajności, zmniejszenia norm i wskaźników zużycia — w celu ustalenia mobilizujących norm i wskaźników zużycia niezbędnych dla prawidłowego opracowania projektu planu zaopatrzenia. Prace te powinny być prowadzone przy szerokim współdziałaniu aktywno-partijno-gospodarczego jednostek wykonujących omawiane prace.

5. Prace przygotowawcze i analityczne do planu powinny być prowadzone w ciągu całego roku, przy czym główny wysiłek mający dać w efekcie dane do opracowania projektu planu zaopatrzenia powinien być skoncentrowany w okresie od m-ca maja do m-ca września.

§ 3. 1. Do podstawowych prac przygotowawczych i analitycznych należą:

a) analiza profilu robót roku przedplanowego i analiza zużycia materiałów w roku przedplanowym,

b) uaktualnienie wskaźników zużycia materiałów stosowanych przy planowaniu zużycia materiałów na podstawową produkcję budowlano-montażową,

c) opracowanie statystycznych wskaźników zużycia materiałów w odniesieniu do 1 mln. zł przerobu oraz do 1 mln. zł w rodzajach budownictwa,

d) analiza kształtowania się zużycia materiałów stosowanych alternatywnie (materiały stropowe, ścienne, dachowe, podłogi, ogrzewanie, instalacje itp.) w celu ustalenia prawidłowych założeń w tym zakresie na rok planowy,

e) analiza kształtowania się zużycia materiałów deficytowych, nowych i zastępczych, w celu ustalenia zadań w zakresie stosowania materiałów nowych i zastępczych w roku planowym,

f) wstępne uzgodnienie założeń do planu usprawnień organizacyjno-technicznych w zakresie oszczędności materiałowych w celu ustalenia zadań oszczędnościowych na odcinku zużycia materiałów,

g) badanie potrzeb materiałowych w zakresie wielkich placów budów, budów objętych umowami wieloletnimi — szczególnie w zakresie materiałów o długich cyklach realizacji zamówień,

h) analiza kosztów 1 m³ różnych typów budynków w układzie tablic wydawnictwa PKPG nr 58a oraz kosztów jednostki rzeczowej w innych rodzajach budownictwa — w celu przekształcenia wskaźników zużycia materiałów na jednostkę rzeczową na wskaźniki odniesione do 1 mln zł przerobu,

i) przygotowanie wniosków w sprawie wskaźników norm zapasów materiałowych, wg zasad instrukcji obowiązującej w tym zakresie,

j) przygotowanie średnich cen do planu, za pomocą analizy udziału poszczególnych sortymentów materiałowych w pozycjach grupowych wg nomenklatury planu zaopatrzenia,

k) ustalenie listy materiałowej do projektu planu zaopatrzenia materiałowego.

2. Ministerstwa mogą rozszerzyć i uzupełnić powyższą tematykę prac w zależności od specyfiki i zakresu prowadzonych robót budowlano-montażowych.

3. Ministerstwa powinny ustalić szczegółowo metodę, tryb i terminy wykonania powyższych prac w ramach resortu.

4. Inwestorzy centralni obowiązani są do współpracy z ministerstwami nadzorującymi przedsiębiorstwa budowlano-montażowe w zakresie wykonania wymienionych wyżej prac przygotowawczo-analitycznych (w szczególności ust. 1 lit. b, e, g, h).

5. W §§ 4—9 podaje się przykładowo zakres ważniejszych zagadnień, które powinny być przedmiotem prac przygotowawczych i analitycznych do projektu planu, wg tematyki podanej wyżej w ust. 1.

§ 4. Podstawowym elementem wpływającym na wielkość zużycia poszczególnych materiałów jest obok rozmiaru zadań produkcyjnych, profil robót, t. zn. udział poszczególnych rodzajów budownictwa oraz struktura robót, t. zn. udział poszczególnych rodzajów robót, jak również stany zaawansowania wykonawstwa obiektów w poszczególnych rodzajach budownictwa.

Dlatego też w celu prawidłowej oceny zadań produkcyjnych na rok planowy oraz zmian zachodzących w ich strukturze, należy badać kształtowanie się udziału rodzajów budownictwa i struktury robót w okresach ubiegłych. Dane takie przyczynią się do uzyskania prawidłowej oceny, w jakim stopniu zmiany struktury robót wpłyną na wzrost lub zmniejszenie zapotrzebowania poszczególnych materiałów.

Na przykład: zwiększenie udziału robót przemysłowych w stosunku do budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej powoduje wzrost zapotrzebowania na cement i żelazo w proporcji większej od wzrostu globalnych zadań produkcyjnych jednostki planującej.

Podobnie większy udział robót w stanach surowych w stosunku do robót wykończeniowych powoduje więcej niż proporcjonalny wzrost potrzeb materiałów zużywanych przede wszystkim w stanach surowych obiektów, jak: stal, cement, cegła, drewno.

§ 5. Prace nad uaktualnieniem wskaźników zużycia materiałów powinny polegać na:

- 1) uwzględnieniu postępu technicznego w budownictwie na odcinkach oszczędniejszych rozwiązań konstrukcyjnych, stosowaniu nowych materiałów budowlanych oraz wprowadzaniu usprawnień organizacyjno-technicznych w procesach produkcji,
- 2) usunięciu błędów oraz nieuzasadnionych rezerw w dotychczasowych opracowaniach wskaźników.

Prace powyższe powinny być prowadzone przede wszystkim przez instytuty naukowo-badawcze oraz biura projektowe resortów wykonawstwa budowlanego oraz resortów inwestycyjnych, przy wykorzystaniu doświadczeń przedsiębiorstw wykonawczych.

§ 6. Dla właściwego określenia potrzeb materiałowych, niezbędne jest wyliczenie zużycia poszczególnych materiałów w stosunku do 1 mln zł wartości wykonanych robót budowlano-montażowych.

W tym celu należy prowadzić stałą analizę zużycia podstawowych materiałów w stosunku do wartości przerobu. Analiza taka powinna być prowadzona w stosunku do 1 mln zł przerobu globalnego (resortu, centralnych zarządów lub poszczególnych przedsiębiorstw), jak również w stosunku do najważniejszych rodzajów budownictwa.

Ponieważ obowiązująca sprawozdawczość przedsiębiorstw budowlano-montażowych nie przewiduje ewidencjonowania zużycia materiałów wg rodzajów budownictwa, opracowanie wskaźników statystycznych na niektóre ważniejsze rodzaje budownictwa powinno być prowadzone metodą reprezentatywną przez wybrane przedsiębiorstwa na placach budów o jednolitym profilu produkcji.

Należy również w tym zakresie zapewnić współpracę biur projektowych na odcinku wykorzystania istniejących dokumentacji na obiekty wykonywane w przeszłości dla ustalenia wskaźników.

§ 7. Biorąc pod uwagę, że zużycie szeregu materiałów budowlanych zależy od przyjmowanych rozwiązań konstrukcyjnych w zakresie: stropów, konstrukcji ściennych, krycia dachów, krycia podłóg oraz rozwiązań wyposażenia instalacyjnego obiektów, należy poddać analizie oraz ustalić realne założenia udziału poszczególnych rozwiązań w całości zadań produkcyjnych resortu.

Prace te powinny być prowadzone przy współpracy zainteresowanych inwestorów oraz projektantów oraz powinny one uwzględniać postulaty prawidłowej polityki materiałowej (w zakresie ograniczenia zużycia materiałów deficytowych oraz realizacji oszczędności).

Ustalone założenia mogą przykładowo przedstawiać się w stosunku do budownictwa mieszkaniowego lub użyteczności publicznej, jak następuje:

- a) odnośnie konstrukcji ściennych —
  - 80% murów ceglanych
  - 20% „ „ żelbetowych
- b) odnośnie konstrukcji stropowych —
  - 20% stropów typu Kleina
  - 30% „ „ Ackermanna
  - 50% „ „ prefabryk.
- c) odnośnie rodzaju krycia dachów —
  - 40% dachów krytych dachówką
  - 55% „ „ „ papą
  - 5% „ „ „ blachą
- d) odnośnie rodzaju krycia podłóg —
  - 20% podłóg z desek białych
  - 50% „ „ z deszczulek posadzk.
  - 20% „ „ lastrico
  - 10% „ „ cementowych
- e) odnośnie rodzaju ogrzewania —
  - 30% ogrzewania piecami
  - 70% „ „ kotłami c. o.

f) odnośnie urządzeń instalacyjnych —

30%	budynków zgazyfikowanych
90%	„ zelektryfikowanych
100%	„ skanalizowanych

§ 8. Postęp techniczny budownictwa oraz deficyty niektórych materiałów tworzą wytyczne do wprowadzenia do użycia materiałów nowych i zastępczych. Na tym odcinku należy przełamać opory, powodowane zarówno przyzwyczajeniem i tradycją, jak również trudnościami w przyuczeniu kadr roboczych do poprawnego stosowania nowych materiałów, które nie pozwalają na racjonalne rozszerzanie stosowania materiałów nowych i zastępczych.

W tym celu należy przygotować wnioski co do rozszerzenia zastosowania materiałów nowych i zastępczych, stanowiące podstawę dla uruchomienia odpowiedniej produkcji tych materiałów oraz zawierające analizę wynikających stąd korzyści gospodarczych.

Przykładem takich wniosków może być rozszerzenie zastosowania materiałów zastępczych cegły, jak: pustaków, gruzo i żuzło-cementowych, wyrobów z Ytongu i Siporexu, płyt izolacyjnych itp.

§ 9. Prace przygotowawcze w zakresie ustalenia zadań oszczędnościowych powinny polegać na analizie założeń organizacyjno-technicznych, mających na celu zmniejszenie zużycia materiałów. Przykładem takich zadań mogą być:

- organizowanie centralnych baz materiałowych,
- organizowanie centralnych gięciarni-krajalni żelaza,
- przyspieszenie rotacji drewna usługowego,
- ekonomiczna gospodarka cegłą,
- organizowanie centralnych krajalni szkła, zakładów przygotowania zapraw,
- usprawnienie transportu zewnętrznego i wewnętrznego,
- założenie laboratoriów polowych itp.

§ 10. Niezależnie od prac przygotowawczo-analitycznych niezbędnych do opracowania projektu planu zaopatrzenia, a wymienionych w § 3 nin. instrukcji, ministerstwa zleca wprowadzenie analogicznych prac przygotowawczych do opracowania planu zaopatrzenia przedsiębiorstw w ramach ich planu techniczno-produkcyjno-finansowego (III etap prac nad N. P. G. na rok 1954).

§ 11. 1. Opracowanie projektu planu zaopatrzenia materiałowego na rok 1954 (II etap prac nad NPG na rok 1954) powinno być wykonane:

- a) w Ministerstwie Budownictwa Przemysłowego — na szczeblu centralnego zarządu zaopatrzenia,
  - b) w Ministerstwie Budownictwa Miast i Osiedli — na szczeblu centralnego zarządu zaopatrzenia oraz Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych,
  - c) w pozostałych ministerstwach — na szczeblu centralnych zarządów nadzorujących przedsiębiorstwa budowlano-montażowe oraz przedsiębiorstw budowlano-montażowych bezpośrednio podległych ministrowi.
2. Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego oraz Budownictwa Miast i Osiedli mogą zlecić wykonanie części prac nad projektem planu zaopatrzenia wybranym centralnym zarządem budownictwa.
3. Projekty planów zaopatrzenia materiałowego wielkich placów budów powinny być opracowane wg zasad ustalonych w §§ 20—31 nin. instrukcji.

§ 12. 1. Projekt planu zaopatrzenia opracowuje się w ujęciu rzeczowym i w ujęciu wartościowym. Planowanie rzeczowe polega na tym, że zużycie danego materiału określa się w zestawieniach szczegółowych ilościowo i wartościowo na poszczególne cele zużycia.

2. Formą rzeczową planu obejmuje się nie wszystkie materiały zużywane przez jednostki danego resortu, lecz tylko te materiały spośród wyszczególnionych w wykazie Nr 29d, które zużywane są w większych ilościach lub mają ważniejsze znaczenie. W każdym razie należy w planie ująć rzeczowo te materiały, na które resorty otrzymały w 1953 roku bezpośrednio przydziały w ramach państwowego planu zaopatrzenia (materiały rozdzielane przez Rząd) i bezpośrednio przydziały z właściwych resortów i jednostek zbytu (materiały rozdzielane przez ministerstwa). Bezpośredni przydział oznacza, że resort otrzymał przydział określonego materiału imiennie, a nie z puli przeznaczonej dla drobnych odbiorców. W przypadku, gdy resort nie jest zorientowany czy otrzymany przez niego przydział był przydziałem bezpośrednim, może zasięgnąć informacji we właściwej jednostce zbytu. W poszczególnych uzasadnionych przypadkach ministerstwa mogą planowa w ujęciu rzeczowym również i materiały nie wymienione w wykazie Nr 29d, o ile jednostki danego ministerstwa zużywają je masowo, lub też o ile materiały te stanowią poważne pozycje w ujęciu wartościowym.

3. Planowanie wartościowe obejmuje wszystkie materiały, tzn. materiały planowane rzeczowo w ujęciu szczegółowym, stosownie do ust. 2, oraz wszystkie pozostałe materiały łącznie z podziałem tylko na zasadnicze rodzaje działalności: produkcję (przemysłową, budowlano-montażową), inną działalność gospodarczą. Planowanie wartościowe tej grupy materiałów, tzn. materiałów nie planowanych rzeczowo występuje tylko w syntetycznym zestawieniu zbiorczym.

§ 13. 1. W projekcie planu zaopatrzenia zużycia materiałów ujmuje się w różnych układach, w zależności od tego, jakim celem służy dany układ materiałów. Rozróżnia się następujące układy:

- 1) branzowy,
- 2) rodzajowy,
- 3) kalkulacyjny.

2. W układzie branzowym materiały są ujęte z podziałem na branże wg wykazu Nr 29d, a w ramach branż na poszczególne grupy przydziałowe (grupa przydziałowa równa się jednej pozycji wykazu Nr 29d). Układ branzowy służy do analizy potrzeb oraz do sporządzania centralnych bilansów materiałowych.

3. W układzie rodzajowym materiały występują w zestawieniu syntetycznym z podziałem na materiały podstawowe, paliwo i pozostałe materiały. Układ ten obejmuje grupy materiałów wg ramowego planu kont w ujęciu skróconym.

4. W układzie kalkulacyjnym występuje podział materiałów wg planu kosztów własnych na materiały bezpośrednio i materiały pozostałe. Również i ten układ stosuje się tylko w zestawieniu syntetycznym.

§ 14. 1. Projekt planu zaopatrzenia powinien być opracowany w oparciu o prace przygotowawcze i analityczne, przy zastosowaniu wskaźnikowych metod obliczeń, zadania produkcyjne, przy czym jednak w zakresie materiałów nietypowych, których zużycie nie może być prawidłowo obliczone wskaźnikowo — należy wykorzystać uzasadnione zgłoszenia dostarczone przez inwestorów, zgodnie z § 43 instrukcji PKPG nr 24c w sprawie opracowania projektu planu rozdziału i wstępnego zlecenia robót budowlano-montażowych (Biuletyn PKPG nr 20). W zakresie wielkich placów budów, planowe zużycie materiałów na rok 1954 powinno być ustalone na podstawie obliczeń dokonanych przez odpowiednie przedsiębiorstwa wykonawcze przy współpracy inwestorów zgodnie z §§ 20—31 nin. instrukcji.

2. W celu stworzenia prawidłowych podstaw do obliczenia planowego zużycia materiałów na rok 1954 zobowiązuje się departamenty planowania ministerstw (lub działy planowania produkcji centralnych zarządów) do dostarczenia jednostkom planującym wymienionym w § 11 ust. 1 zestawień planowych zadań produkcyjnych na rok 1954 w podziale na rodzaje budownictwa oraz na inwestorów centralnych wg wzoru ZCM-4.

3. Projekt planu zaopatrzenia w ujęciu rzeczowym powinien obejmować łączne zużycie materiałów na wszystkie cele w resorcie, a w szczególności: na produkcję podstawową budowlano-montażową, produkcję pomocniczą, usługi produkcyjne oraz inne cele.

4. Przedsiębiorstwa o charakterze przemysłowym podporządkowane Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli oraz Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego opracują projekty planów wg zasad obowiązujących przedsiębiorstwa przemysłowe.

Projekty planów zaopatrzenia dotyczące produkcji przemysłowej powinny być włączone do projektu planu resortu, z tym, że do zbiorczego projektu planu resortu powinny być dołączone uzasadnienia planowego zużycia materiałów wg zasad ustalonych dla produkcji przemysłowej.

§ 15. Potrzeby materiałowe w zakresie inwestycji i kapitalnych remontów własnych przedsiębiorstw budowlano-montażowych powinny być objęte planem zaopatrzenia na cele produkcji budowlano-montażowej na równi z robotami zleconymi.

§ 16. Instrukcja niniejsza nie dotyczy trybu planowania zużycia materiałowego na cele inwestycji i kapitalnych remontów wykonywanych systemem gospodarczym.

§ 17. 1. Projekt planu zaopatrzenia powinien być sporządzony przez jednostki wymienione w § 11 ust. 1 na następujących formularzach:

RPZB-1 — Zestawienie wartości zużycia materiałów w układzie branzowym na poszczególne rodzaje działalności

RPZB-2 — Zestawienie porównawcze struktury wartości zużycia i zapasów materiałowych oraz zestawienie porównawcze wartości produkcji (innej działalności gospodarczej) i wartości zużycia materiałów na produkcję (inna działalność gospodarcza)

- ZIN-1 — Projekt planu zaopatrzenia na rok 1954
 ZIN-2 — Uzasadnienie do projektu planu zaopatrzenia dla produkcji budowlano-montażowej
 ZIN-3 — Rozliczenie zapotrzebowania na liny stalowe na rok 1954
 ZIN-4 — Rozliczenie zapotrzebowania na materiały do krycia dachów na rok 1954
 ZIN-5 — Wylczenie zapotrzebowania na materiały podłogowe na rok 1954

2. Obowiązek sporządzenia uzasadnień planowego zużycia wg wzoru ZIN-2 dotyczy niektórych ważniejszych materiałów wg ograniczonej listy, którą ustalili dla poszczególnych resortów Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG na wnioszek resortów.

3. W zakresie materiałów, których planowe zużycie na rok 1954 włączone zostanie na podstawie uzasadnionych zgłoszeń inwestorów, jednostki wymienione w § 11 ust. 1 sporządzą uzasadnienie wg wzoru ZIN-2 podając wylczenie podziału planowego zużycia wg inwestorów centralnych.

4. Jednostki wymienione w § 11 ust. 1 dołączą do zestawień projektu planu zaopatrzenia (wg wzoru ZIN-1) szczegółowe zestawienia planowego zużycia materiałów na wielkie place budów wg wzorów ZWB-1 oraz ZWB-2, sporządzone w trybie ustalonym w §§ 20—31 nin. instrukcji. Departament Zaopatrzenia i Bilansów Materiałowych PKPG ustali zakres budów, w odniesieniu do których obowiązuje przedstawienie szczegółowych wylczeń planowego zużycia na rok 1954.

§ 18. 1. Przy pracach nad projektem planu zaopatrzenia na rok 1954 należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe ustalenie rzeczywistego zużycia materiałów w roku 1952 oraz I półroczu 1953. Ustalenia te powinny być przeprowadzone na podstawie przeanalizowanej sprawozdawczości zużycia materiałowego za pow. okres.

2. Należy również poddać dokładnej analizie planowaną strukturę zadań produkcyjnych (§ 14 ust. 2) w zestawieniu z odpowiednimi danymi sprawozdawczymi za rok 1952 oraz przewidywanym wykonaniem za rok 1953.

3. Szczegółowe obliczenia planowego zużycia materiałów powinny być wykonane:

- a) na podstawie posiadanej dokumentacji technicznej lub planu rodzajowego zadań rzeczowych — w zakresie wielkich placów budów (§§ 20—31) oraz w zakresie materiałów nietypowych, których zużycie powinno być planowane przez inwestorów (§§ 40—47 instrukcji Nr 24c),
- b) na podstawie wskaźników zużycia materiałów na poszczególne rodzaje budownictwa, a w zakresie rodzajów budownictwa na które brak wskaźników — na podstawie przeciętnych wskaźników statystycznych, ustalonych z uwzględnieniem zadań oszczędnościowych.

4. Przy porównaniu wartości zadań produkcyjnych na lata 1952, 1953 oraz 1954 należy zwracać szczególną uwagę na sprowadzenie tych danych do liczb porównywalnych, ze względu na zmiany ceny materiałów oraz robocizny.

§ 19. 1. Ministerstwa składają projekty planu zaopatrzenia w dwóch egzemplarzach w Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego łącznie z kompleksowym planem resortu.

2. Po jednym egzemplarzu wzorów ZIN-1 ministerstwa prześlą w tym samym terminie jednostkom zbytu właściwym stosownie do wykazu 29d w celu wykorzystania przez te jednostki przy opracowaniu projektów planów rozdziału materiałów na 1954 rok.

Rozdział II

Opracowanie planu potrzeb materiałowych na budowy kluczowe na rok 1954.

§ 20. Planowe zużycie materiałów na cele wykonawstwa budów kluczowych w roku 1954 powinno być ustalone przez przedsiębiorstwa budowlano-montażowe wykonujące te roboty, przy ścisłym współdziałaniu inwestora.

§ 21. Podstawą planowania zużycia materiałów na budowy kluczowe powinny być:

- techniczna dokumentacja projektowa,
  - wyszczególnienie podstawowych rodzajów robót budowlanych oraz normy zużycia materiałów,
  - wskaźniki zużycia materiałów na typ obiektu.
- Metodę planowania zużycia w oparciu o wskaźniki należy stosować wyłącznie w tych przypadkach, gdy nie ma możliwości zastosowania innych, bardziej ścisłych metod obliczeń.

§ 22. W zakresie budów, które zostaną wyszczególnione imiennie w wytycznych do planu inwestycyjnego na rok 1954 — inwestor obowiązany jest równocześnie z wstępną

Generalny wykonawca .....
Inwestor .....

Wzór ZWB-1

Zestawienie planowego zużycia materiałów na rok 1954

na budowę .....

Lp.	Nazwa materiału	Branże i poz.	Jedn. miary	Planowane zużycie na rok 1954								
				Gener. wykon.	Podwyk. 1	Podwyk. 2	Razem	w tym kwartały				
								I	II	III	IV	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Omówienie:

W rubr. 2—4 wyszczególnia się materiały wg listy ustalonej do projektu planu na rok 1954, w rubr. 5 podaje się ilości materiałów planowane do zużycia przez własne siły generalnego wykonawcy, rubr. 6 i 7 (oraz w miarę potrzeby dodatkowe) służą do podania ilości materiałów przewidywanych dla podwykonawców poszczególnych specjalności (Instalacji Przemysłowych, Montażu Urządzeń Elektrycznych, Pieców Przemysłowych, Chłodni Kominowych, Urządzeń Klimatyzacyjnych itp.), w rubr. 8 (względnie innej — następnej w numeracji po wyszczególnieniu podwykonawców) podaje się łączne ilości planowanego zużycia poszczególnych materiałów na całą budowę na cały rok 1954, w następnych czterech rubrykach podaje się podział ilości planowanej na rok 1954 na kwartały.

Generalny wykonawca .....

Wzór ZWB-2

Inwestor .....

Uzasadnienie planowego zużycia na rok 1954

na budowę .....

Materiał .....

Branża i pozycja .....

Jedn. miary .....

Lp.	Uzasadnienie wg obiektów	Kwota przerobu	Obliczenie zużycia		Planowe zużycie na rok 1954	Uwagi
			Rodzaj robót lub rodzaj budownictwa	Norma lub wskaźnik zużycia		
1	2	3	4	5	6	7
I	Wg dokumentacji					
II	wg rodzajów robót					
1	roboty murowe					
2	roboty itp.					
III	wg rodzajów budownictwa					

Sposób wypełnienia wzoru ZWB-2

W rubr. 2 podaje się sposób uzasadnienia planu, a więc na przykład: „wg dokumentacji technicznej“, „wg rodzajów robót“, „wg rodzajów budownictwa“.

W stosunku do uzasadnienia na podstawie posiadanej dokumentacji — nie potrzeba podawać dalszego uzasadnienia. a jedynie w rubr. 3 podaje się wartość robót objętych tą dokumentacją oraz w rubr. 6 — ilość materiału potrzebna na roboty objęte dokumentacją.

Jeżeli dalsza część robót została rozpoznana w rozbiciu na zasadnicze rodzaje robót budowlanych, wówczas wyszczególnia się te rodzaje, które wymagają zużycia danego materiału a następnie w rubr. 4 podaje się planowaną ilość jednostek rzeczowych danego sortymentu (m³ m² itp.) w rubr. 5 — średnią normę zużycia. Dane w rubr. 6 wynikają z mnożenia danych z rubr. 4 i 5.

W rubr. 3 podaje się jedynie łączną wartość robót objętych uzasadnieniem w stosunku do rodzajów robót.

Jeśli żadna z powyższych metod nie może być zastosowana, natomiast na danej budowie występuje budownictwo

typowe sklasyfikowane wg rodzajów budownictwa objętych wskaźnikami, wówczas podaje się w rubr. 2 odpowiednie nazwy rodzajów budownictwa, w rubr. 3 wartość robót w każdym z rodzajów, rubr. 4 pozostaje nie wypełniona, w rubr. 5 podaje się wskaźnik zużycia materiału na 1 milion zł. w danym rodzaju budownictwa, zaś w rubr. 6 obliczone ilości zużycia na każdy rodzaj budownictwa.

Jeśli pozostaje jeszcze część robót nie objęta uzasadnieniem wg powyższych rozwiązań, wówczas należy w rubr. 2 podać opisowo inny ewent. sposób obliczenia potrzeb materiału (np. na podstawie doświadczeń z podobnego wykonywanego obiektu) oraz w rubr. 6 odpowiadające ilości materiału. Uzasadnienie tego typu posiadać musi szczegółową argumentację wykazującą sposób rozumowania przy obliczaniu zużycia.

W przypadkach stosowania metod obliczeń opierających się na wskaźnikach statystycznych lub innych danych doświadczalnych, należy omówić jakie zadania oszczędnościowe postawiono przy planowaniu zużycia w stosunku do rezultatów osiągniętych w przeszłości.

w tys. złotych

Ministerstwo	Projekt planu zaopatrzenia materiałowo-technicznego na 1954 rok										Załącznik 2	
	II. Zestawienie porównawcze struktury wartości zużycia i zapasów materiałów										RPZ - B - 2	
	Wartość zużycia										Zapasy	
	ogółem	w tym materiały					Wskaznik w dniach					Wartość na koniec okresu
w układzie rodzajowym syntetycznym		w układzie kalkulacyjnym			norma	rzeczywisty	norma	rzeczywista	norma	rzeczywista		
podstawowe	paliwo	pozostałe	bezpśrednie	pozostałe							8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
O K R E S												
1 1952 wykonanie												
2 1953 plan												
3 1953 wykonanie za I-VI												
4 1953 przewidywane wykonanie roku												
5 1954 plan												

III. Zestawienie porównawcze wartości produkcji (innej działalności gospodarczej) i wartości zużycia materiałów na produkcję (inna działalność gospodarcza)

Rodzaj działalności	1953												Wskazniki wartości						
	1952												działalności produkcyjnej		i pozaprodukcyjnej				
	plan roczny				wykonanie I-VI				przewid. wykon. roku				1952		1954				
	Wartość		wskaznik		Wartość		wskaznik		Wartość		wskaznik		1 - VI		przew. wyk.				
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1																			
produkcja budowlano-montażowa																			
produkcja przemysłowa																			
działalność pozaprodukcyjna																			
Razem																			

Uwaga: Wartość produkcji w cenach 1953 r. (4.I.)

Omówienie sposobu wypełnienia wzoru RPZB-1 i RPZB-2

Wzór RPZB-1 zawiera zestawienie wg cen 1953 r. wartości zużycia materiałów w układzie branżowym na poszczególne rodzaje działalności do projektu planu zaopatrzenia na rok 1954.

Wzory zawierają trzy zespoły danych:

- 1) zestawienie wartości planowego zużycia materiałów w podziale na zasadnicze rodzaje działalności gospodarczej występujące w resorcie,
- 2) podział wartości planowego zużycia materiałów wg kryteriów układu kalkulacyjnego oraz wg najważniejszych grup planu kont, a również projektowany wskaźnik normy zapasów materiałowych oraz wartości tej normy,
- 3) wyliczenie procentowego udziału kosztów zużycia materiałów w stosunku do wartości produkcji.

ad I

w rubr. 1 podaje się wyszczególnienie pozycji, a mianowicie:

- poszczególne branże materiałowe wg wykazu nr 29 d,
- poszczególne grupy maszyn wg wykazu maszyn, stanowiącego załącznik do Instrukcji PKPG nr 94,
- materiały inne nie wymienione.

Dane dot. wartości planowego zużycia materiałów wymienianych w poszczególnych branżach, podaje się na podstawie obliczeń dokonanych na formularzu wg wzoru ZIN-1 (rubr. 14).

Dane dot. wartości planowego zapotrzebowania maszyn i urządzeń powinny dotyczyć tych artykułów, które zostają wyszczególnione imiennie w projekcie planu zaopatrzenia resortu (jako rozdzielane lub bilansowane centralnie), a które nie są ujęte w wykazie materiałów nr 29 d. Nie należy tu włączać wartości maszyn i urządzeń planowanych do zakupu ze środków inwestycyjnych. W pozycji „inne nie wymienione” należy ująć wartości zużycia wszystkich materiałów, które zakupywane są w jednostkach resortu ze środków obrotowych, a nie zostały ujęte w poprzednich pozycjach zestawienia.

w rubr. 2 należy podać dane dot. planowego zużycia materiałów w jednostkach wykonujących zadania produkcji budowlano-montażowej,

w rubr. 3 należy podać dane dot. planowego zużycia materiałów w jednostkach produkcji przemysłowej,

w rubr. 4 w pozostałych jednostkach produkcyjnych lub usługowych resortu (przedsiębiorstwa transportowe, projektowe itp.),

w rubr. 5 podaje się łączne sumy planowego zużycia w całym resorcie (sumy danych z rubryk 2—4),

w rubr. 6—9 podaje się podział łącznej wartości planowego zużycia materiałów na rok 1954 na poszczególne kwartały roku, dane te należy podać jedynie w stosunku do zbiorczej sumy planowego zużycia materiałów (bez podziału na branże itp.).

Po wyszczególnieniu całości danych dot. zużycia materiałów w jednostkach produkcyjnych i usługowych — należy podać w jednej zbiorczej pozycji wartości planowego zużycia materiałów w jednostkach budżetowych resortu.

ad II/RPZ-B-2

Dane dot. roku 1952 oraz I półrocza 1953 należy podać na podstawie sprawozdawczości finansowej (okresowych bilansów),

dane dot. przewidywanego wykonania w roku 1953 należy podać na podstawie analizy wykonania zadań planowych w I półroczu 1953 w zestawieniu z zadaniami planu rocznego oraz planu na III kwartał 1953, dane dot. projektu planu na rok 1954 powinny zawierać odpowiedni podział zbiorczej sumy planowego zużycia materiałów ze środków obrotowych wg rubr. 5.

Wskaźnik norm zapasów należy podać jak następuje:

— dane dot. roku 1952 i 1953 na podstawie rachunku:

$$\frac{\text{stan zapasu na koniec danego okresu} \times \text{ilość dni w okresie}}{\text{zużycie materiałów w danym okresie}}$$

— dane dot. roku 1954 na podstawie wniosków sporządzonych zgodnie z instrukcją Prezesa CUGM nr 1 z dnia 25 maja 1953 roku.

Wartość planowanej normy zapasu na 31.XII.1954 należy obliczyć wg wzoru:

$$\frac{\text{projektowany wskaźnik normy zapasu} \times \text{wartość zużycia IV kwartału 1954}}{90}$$

Dane dot. norm zapasów materiałowych nie powinny dotyczyć materiałów w jednostkach obrotu towarowego.

ad III

Należy podać wartość wykonanej produkcji w roku 1952 wg cen 1953 r., I półrocza 1953 oraz przewidywanego wykonania w r. 1953 w zestawieniu z wartością łączną zużycia materiałów w tych okresach, obliczając równocześnie procentowy wskaźnik stosunku wartości zużycia materiałów do wartości produkcji.

Podział na rodzaje działalności należy przyjąć wg kryteriów analogicznych do stosowanych w części I wzoru (rubr. 2, 3, 4).

Dane dot. wykonania planu produkcji i zużycia materiałów w roku 1952 należy podać w wartościach sprowadzonych do cen roku 1953 (z dnia 4 stycznia 1953). W omówieniu zestawienia należy podać objaśnienie — jakie wskaźniki przeliczeniowe przyjęte zostały w stosunku do rzeczywistych danych sprawozdawczych za rok 1952.

99.

**ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO
PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO**

Nr 182 z dnia 8 lipca 1953 r.

(znak: CE-6-D-57-2)

w sprawie taryfy za usługi chłodnicze wykonywane przez chłodnie składowe podległe Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego oraz przez chłodnie podległe Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego.

Na podstawie § 7 uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie tymczasowego uregulowania trybu zatwierdzania cen, taryf i opłat za świadczenia lub usługi oraz art. 9 dekretu z dnia 3 czerwca 1953 r. o ustaleniu cen, opłat i stawek taryfowych (Dz. U. Nr 31, poz. 122) zarządza się, co następuje:

§ 1. Chłodnie składowe podległe Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego oraz chłodnie podległe Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego pobierają opłaty za usługi chłodnicze wg taryfy usług chłodniczych, stanowiącej załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie obowiązuje od dnia 1 lipca 1953 r. Tracąc moc taryfy opłat obowiązujące dotychczas w chłodni portowej, w Morskich Zakładach Rybnych oraz w Chłodniach Składowych Centralnego Zarządu Przemysłu Chłodniczego. **Załącznik.**

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

w z. E. Szyr

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 182 z dnia 8 lipca 1953 r.

TARYFA USŁUG CHŁODNICZYCH

wykonywanych przez chłodnie składowe podległe Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego oraz przez chłodnie podległe Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. 1. Za wykonywane usługi chłodnicze przez chłodnie składowe podległe Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego oraz przez chłodnie podległe Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego pobiera się następujące opłaty:

- 1) opłaty podstawowe,
- 2) dopłaty do opłat podstawowych,
- 3) opłaty za czynności o charakterze spedycyjnym,
- 4) opłaty za przestoje,
- 5) opłaty karne.

2. Niezależnie od opłat określonych w ust. 1 stosownie do dekretu z dnia 3 lutego 1947 o opłatach skarbowych (Dz. U. z 1951 r. Nr 9, poz. 73) od każdej przyjętej partii towaru pobiera się opłatę skarbową w wysokości zł 18.

§ 2. Wszystkie czynności wykonywane są przez chłodnię na podstawie pisemnego zlecenia.

§ 3. Przyjmowanie i wydawanie towaru odbywa się w kolejności wg numerów asygnat przyjęcia lub wydania.

§ 4. Chłodnia nie ponosi odpowiedzialności za postoje środków transportowych.

§ 5. Chłodnia nie ubezpiecza składowanych towarów i nie ponosi odpowiedzialności za straty wynikłe na skutek pożaru, kradzieży z włamaniem, wycieku amoniaku lub innych zdarzeń losowych.

II. OBLICZANIE OPŁAT

§ 6. 1. Jednostką stanowiącą podstawę do obliczenia opłat za wszelkie czynności, związane z przeładunkiem, zamrażaniem i domrażaniem jest tona wagowa brutto. Przy ustaleniu wagi towarów dla obliczenia opłat przyjmuje się każde rozpoczęte 100 kg wagi brutto za pełne 100 kg.

2. Jednostką stanowiącą podstawę do obliczenia opłat za składowanie jest tona/doba. Przy ustaleniu czasu składowania przyjmuje się godz. 00 jako początek, a godz 24⁰⁰ jako koniec doby, w czasie której przyjęto towar lub wydano go z chłodni.

3. Minimalną opłatę stanowi należność za 1 tonę towaru lub za 3 tona-doby, stosownie do wykonywanej czynności.

§ 7. Do towarów nie wymienionych w tabeli opłat stosuje się opłaty, ustalone dla towaru najbardziej zbliżonego z punktu widzenia przeładunku, zamrażania lub domrażania.

§ 8. 1. Za czynności nie przewidziane taryfą pobiera się stawki godzinowe za efektywną ilość roboczo-godzin:

- 1) zł. 6,20 za 1 rob./godz. robotnika.
- 2) zł. 7,20 za 1 rob./godz. brygadzysty.

2. W przypadku wykonywania czynności w godzinach nadliczbowych lub w dniach wolnych od pracy pobiera się dopłaty określone w § 16.

§ 9. Jeśli czynności przeładunkowe wykonywane są przez zleceniodawcę, pobiera się opłatę w wysokości 20% stawki przeładunkowej wymienionej w tabeli opłat — tytułem ekwiwalentu za korzystanie z urządzeń chłodni.

III. OPŁATY PODSTAWOWE

§ 10. Pobiera się następujące opłaty podstawowe:

- 1) opłata za zamrażanie,
- 2) opłata za domrożenie,
- 3) opłata za przyjęcie lub wydanie towaru (przeładunek),
- 4) opłata za składowanie.

§ 11. 1. Zamrażanie obejmuje: zamrażanie suche, solankowe i tunelowe.

2. Przez zamrażanie suche rozumie się doprowadzenie w komorze o niskiej temperaturze, towaru schłodzonego o wewnętrznej temperaturze nie wyższej niż +1°C do temperatury przewidzianej dla danego towaru.

3. Przez zamrażanie solankowe i tunelowe rozumie się doprowadzenie odpowiednich rodzajów towaru do temperatury przewidzianej dla danych towarów — przy pomocy solanki, bądź w tunelu. Wybór sposobu zamrażania solankowego lub tunelowego należy do zleceniodawcy.

§ 12. Przez domrożenie rozumie się obniżenie temperatury towaru, który w chwili przyjęcia do chłodni posiada temperaturę wyższą od -3°C do temperatury zamrożenia, właściwej dla danego towaru.

§ 13. 1. Przez przeładunek, za który pobiera się opłatę taryfową, rozumie się:

- 1) wyładowanie towarów ze środka transportowego i przyjęcie ich do chłodni wraz z ułożeniem w komorze lub zamrażalni,
- 2) wydanie towaru z chłodni z załadowaniem na środek transportowy,
- 3) przewiezienie towaru z jednego pomieszczenia składowego do drugiego na specjalne życzenie odbiorcy, nie spowodowane niewłaściwymi warunkami składowania.

2. Opłat za przewóz towaru z zamrażalni do komory chłodnia nie pobiera. Opłata za ważenie całej partii towaru mieści się w opłacie za przyjęcie i wydanie towaru.

§ 14. Składowanie obejmuje składowanie towarów w pomieszczeniach chłodniczych, w temperaturze przewidzianej dla danego towaru w instrukcji składowania, lub też w temperaturze zgodnej ze specjalnym życzeniem zleceniodawcy, wyrażonym na piśmie.

§ 15. Wysokość opłat podstawowych określa tabela, stanowiąca załącznik do taryfy.

IV. DOPŁATY DO OPŁAT PODSTAWOWYCH

§ 16. Pobiera się następujące dopłaty do opłat podstawowych:

- 1) dopłata za przyjęcie lub wydanie towaru w godzinach nadliczbowych lub w dniach wolnych od pracy,
- 2) dopłata za mrożenie towarów opakowanych niewłaściwie.

§ 17. Dopłata za przyjęcie lub wydanie towaru poza normalnymi godzinami pracy (ustalonymi przez miejscowe rady narodowe) wynosi:

- 1) za pierwsze 2 godziny pracy — 40% opłaty podstawowej,
- 2) za dalsze godziny pracy — 80% opłaty podstawowej,
- 3) za pracę w dniach wolnych od pracy — 100% opłaty podstawowej.

§ 18. 1. Dopłata za mrożenie towarów opakowanych niewłaściwie wynosi zł 20,— za 1 t. bez względu na asortyment.

2. Za towary opakowane niewłaściwie uważa się towary w opakowaniu nieażurowym z wyjątkiem tych, które z uwagi na swą konsystencję muszą mieć opakowanie ściste.

3. Dopłata za mrożenie nie dotyczy zamrażania solankowego ryb w skrzyniach.

V. OPŁATY ZA CZYNNOSCI O CHARAKTERZE SPEDYCYJNYM

§ 19. Opłaty za czynności o charakterze spedycyjnym pobiera się za następujące czynności:

- 1) segregowanie towaru nie objęte normalną działalnością chłodni, o ile dysponent towaru tego żąda,
- 2) ważenie pojedynczych sztuk,
- 3) zamówienie lub wymeldowanie wagonu.

§ 20. W razie dokonywania przez chłodnię innych czynności o charakterze spedycyjnym na specjalne zlecenie odbiorcy należy stosować stawki taryfowe PKS lub PKP.

§ 21. Wysokość opłat za czynności o charakterze spedycyjnym określa tabela stanowiąca załącznik do taryfy.

VI. OPŁATY ZA PRZESTOJE

§ 22. 1. Chłodnia pobiera opłatę za wyczekiwanie zarezerwowanej na żądanie zleceniodawcy brygady przeładunkowej w wysokości:

- za 1 rob./godz. robotników 6 zł 20 gr
- za 1 rob./godz. brigadiera 7 zł 20 gr

2. W przypadku wyczekiwania w godzinach nadliczbowych lub w dniach wolnych od pracy pobiera się dopłaty określone w § 16.

3. Zlecenie zarezerwowania brygady powinno być złożone na piśmie lub też podane w formie telefonogramu, potwierdzonego następnie na piśmie.

VII. OPŁATY KARNE

§ 23. Stosuje się następujące rodzaje opłat karnych:

- 1) opłatę karną na rzecz chłodni za niewykorzystanie umownej powierzchni chłodniczej,
- 2) opłaty karne na rzecz budżetu państwa za przekroczenie resortowych norm terminów składowania.

§ 24. 1. Opłata karna na rzecz chłodni za niewykorzystanie powierzchni chłodniczej zgodnie z rozdzielnikiem wynosi 3% należnej opłaty od niewykorzystanej ilości tono-dni.

2. Niewykorzystaną ilość tono-dni oblicza się, mnożąc kalendarzową ilość dni w danym miesiącu przez niewykorzystane załadowanie w dniu największego załadowania.

Przykład:

Rozdzielnik opiewa na 200 m²

Norma załadowcza wynosi 800 kg.

Możliwość składowania 200 m² x 800 kg = 160 t.

Załadowanie w szczytowym dniu wynosiło 120 t.

Opłata za składowanie 2,00 zł za tono/dobę

Opłata karna wyniesie

$3\% \times (160 - 120) \times (2,00 \times 30) = 72 \text{ zł.}$

3. Zasady i wysokość opłat karnych na rzecz chłodni mogą być uregulowane odmiennie w umowie między chłodnią a zleceniodawcą.

§ 25. 1. Opłata karna na rzecz budżetu Państwa za przekroczenie resortowych norm terminów składowania wynosi 100% obowiązującej opłaty za składowanie.

2. O przedłużeniu terminów składowania decyduje na wniosek Ministerstwa, któremu podlega odbiorca:

- 1) w chłodniach podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Chłodniczego — Ministerstwo Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego,
- 2) w chłodniach podległych Centralnemu Zarządowi Rybołówstwa Morskiego — Ministerstwo Żeglugi.

100.

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

nr 185 z dnia 9 lipca 1953 r.

(znak: BU1-3-1-3)

w sprawie zasad opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych.

Na podstawie § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1949 r. w sprawie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. Nr 26, poz. 190 i z 1950 r. Nr 22, poz. 188) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przy opracowywaniu projektu planu potrzeb w za-

kresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych należy stosować zasady i tryb określony w instrukcji Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego nr 57b w sprawie zasad opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych, stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2. 1. Termin wykonania prac wynikających z załączonoj instrukcji ustalony będzie odrębnie na każdy rok kalendarzowy.

2. Termin prac na rok 1953 podany jest w załączniku nr 2 do zarządzenia.

Załączniki 2

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI

PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

w z. E. Szyr

Załącznik nr 1 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 185 z dnia 9 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA NR 57b

w sprawie zasad opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych.

W s t ę p.

Analiza przebiegu realizacji planu robót geodezyjnych w roku 1953 i w latach poprzednich wykazała, że opracowanie planu rzeczowego robót przez zleceniodawców nie było dostatecznie ścisłe. Wiele zmian w planach rzeczowych wynikało z braku świadomości zleceniodawców co do konieczności dostatecznie wczesnego zaplanowania robót geodezyjnych, niezbędnych dla zaprojektowania inwestycji.

Trudności przedsiębiorstw geodezyjnych w zakresie organizacji produkcji i realizacji planu rzeczowego wynikły z następujących okoliczności:

1) w planach na rok 1953 umieszczono znaczną ilość robót, których realizacja w 1953 r. w ogóle nie była potrzebna, natomiast w ciągu roku napłynęła znaczna ilość robót bardzo pilnych, nie przewidzianych w planie. Stwierdzono, że do planu nie zgłoszono niektórych robót geodezyjnych, niezbędnych dla realizacji inwestycji objętych uchwałami Prezydium Rządu z roku 1952.

2) Zleceniodawcy, zaniebując sprawy zgłoszenia robót do planu na ogół zgłaszali je w ciągu roku i stawiając często nierealne terminy, uciekali się do interwencji.

Rezultatem dorywczego włączenia najbardziej pilnych i ważnych robót nieplanowych było zakłócenie normalnego toku pracy przedsiębiorstw geodezyjnych.

3) Zleceniodawcy, którzy zgłosili roboty do planu, często nie śpieszyli się z wydawaniem zleceń i zawieraniem umów, uważając, że mają automatycznie zapewnione wykonanie robót w danym roku. Fakty te były powodem luzów i postojów przedsiębiorstw geodezyjnych w I półroczu oraz powodem spiętrzenia zadań produkcyjnych w II połowie roku, co stwarzało nierytmiczność produkcji przedsiębiorstw geodezyjnych.

4) Zleceniodawcy, którzy mieli roboty w planie, często wycofywali swe zlecenia na skutek braku kredytów, gdy równocześnie inni zleceniodawcy tegoż resortu otrzymywali kredyty na roboty pozaplanowe.

5) Przy opracowywaniu planu robót geodezyjnych na rok planowy należy dążyć do wszelkich starań zmierzających do uniknięcia ww. niedociągnięć, w szczególności ważne jest ścisłe przestrzeganie zasad zawartych w niniejszej instrukcji odnośnie trybu i zakresu sporządzania planu robót geodezyjnych i kartograficznych.

A. Zasady ogólne dotyczące opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu produkcji przedsiębiorstw geodezyjnych.

§ 1. Projekt planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych, w dalszych postanowieniach instrukcji określany jako projekt planu potrzeb, zawiera zestawienie

tych robót, przewidzianych do wykonania w roku objętym planem.

§ 2. 1. Projekt planu potrzeb opracowują inwestorzy naczelni oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu.

2. Na podstawie planów potrzeb, określonych w ust. 1, ministerstwa (centralne urzędy) opracują resortowy projekt planu potrzeb.

§ 3. Projekt planów potrzeb należy ująć odrębnie:

- dla robót przewidzianych do wykonania systemem gospodarczym (wg wzoru nr G-1) (wariant 1 dla inwestora naczelnego lub innej państwowej jednostki na równorzędnym szczeblu, wariant 2 dla ministerstw (centralnych urzędów),
- dla robót przewidzianych do wykonania systemem zleceń (wg wzoru nr G-2). (wariant 1 dla inwestora naczelnego lub innej państwowej jednostki na równorzędnym szczeblu, wariant 2 dla ministerstw (centralnych urzędów).

§ 4. Projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych zawiera zestawienie robót geodezyjnych i kartograficznych przewidzianych do wykonania przez przedsiębiorstwa geodezyjne w roku objętym planem.

§ 5. Projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych opracowują:

- ministerstwa (centralne urzędy) dla przedsiębiorstw im podległych wg wzoru nr G-4 i G-5,
- przedsiębiorstwa geodezyjne podległe prezydentom rad narodowych wg wzoru nr G-4.

B. Tryb opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych.

§ 6. Inwestorzy naczelni oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu opracowują projekt planu potrzeb w oparciu o materiały i wnioski opracowane przez podporządkowane im jednostki organizacyjne.

Zakres tych materiałów określają inwestorzy naczelni oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu.

§ 7. Projekt planu potrzeb w części obejmującej roboty przewidziane do wykonania systemem gospodarczym powinien być opracowany w rozbięciu na poszczególne jednostki organizacyjne, które wykonują te prace systemem gospodarczym, a w części obejmującej roboty przewidziane do wykonania systemem zleceń — w rozbięciu na wykonawców tych prac.

§ 8. W toku opracowywania projektu planu potrzeb, inwestorzy naczelni oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu opracowują wycinki tego planu w postaci „Zapotrzebowania na wykonanie w roku planowym przez poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne robót geodezyjnych i kartograficznych“ (wzór nr G-3) (wariant 1 dla inwestora naczelnego lub innej państwowej jednostki na równorzędnym szczeblu,

wariant 2 dla ministerstw (centralnych urzędów).

§ 9. 1. W celu otrzymania dostatecznie ścisłego materiału dla właściwego ustalenia programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych konieczne jest uzgadnianie „zapotrzebowania“ na wykonanie tych robót z właściwymi terenowo i rzeczowo przedsiębiorstwami geodezyjnymi.

W szczególności uzgodnienie ma na celu stwierdzenie:

- możliwości wykonania robót przez przedsiębiorstwa geodezyjne,
- właściwego ustalenia asortymentów robót geodezyjnych i kartograficznych, ilości jednostek naturalnych oraz dokładności wykonania,
- właściwego oszacowania wartości robót,
- realności terminów wykonania robót.

2. Fakt uzgodnienia „zapotrzebowania“ stwierdza właściwe przedsiębiorstwo geodezyjne w ostatniej rubryce „zapotrzebowania“, gdzie również wpisuje ewentualne zastrzeżenia niezgodnione.

3. „Zapotrzebowania“ składane są dla uzgodnienia w 3 egzemplarzach, z których jeden pozostaje w przedsiębiorstwie geodezyjnym, a dwa po uzgodnieniu otrzymuje składający.

4. Wykaz przedsiębiorstw geodezyjnych stanowi załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji, a wykaz asortymentów robót geodezyjnych i kartograficznych — załącznik nr 2.

§ 10. Dla robót geodezyjnych i kartograficznych, które mają na celu sporządzenie podkładu dla dokumentacji projektowo-kosztorysowej powinna być podana w „zapotrzebowaniu“ data zatwierdzenia bądź przewidywanego zatwierdzenia lokalizacji szczegółowej.

§ 11. Inwestorzy naczelni oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu, projektując terminy wykonania robót geodezyjnych i kartograficznych z punktu widzenia potrzeb podporządkowanych jednostek organizacyjnych, wezmą również pod uwagę możliwości wykonania tych ro-

bót przez przedsiębiorstwo geodezyjne. Terminy wykonania robót geodezyjnych i kartograficznych powinny być rozłożone w okresie całego roku w ten sposób, aby w okresie złych warunków atmosferycznych mogły być wykonywane przede wszystkim prace kameralne. Z tego powodu należy uwzględnić częściowe rozłożenie tych prac do wykonania również w następnym roku planowym.

§ 12. Inwestor naczelny lub inna państwowa jednostka na równorzędnym szczeblu po zakończeniu akcji uzgadniania zapotrzebowania i po opracowaniu projektów planów potrzeb przesyła do ministerstwa (centralnego urzędu):

- projekt planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych,
- uzgodnione zapotrzebowania na wykonanie w roku planowym przez przedsiębiorstwa geodezyjne robót geodezyjnych i kartograficznych.

§ 13. 1. Ministerstwa (centralne urzędy), po otrzymaniu projektów wymienionych w § 12 analizują je co do potrzeb, pełnego wykorzystania własnej służby geodezyjnej, oraz pokrycia finansowego robót przewidywanych do wykonania systemem zleceń, a następnie opracowują:

- resortowy projekt planu potrzeb (wg zasad podanych w § 3 niniejszej instrukcji — wg wzorów nr G-1 i G-2),
- „Zbiorcze zapotrzebowania“ na wykonanie w roku planowym przez poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne robót geodezyjnych i kartograficznych (wzór nr G-3).

2. Ministerstwa (centralne urzędy) przesyłają:

- część resortowego projektu planu potrzeb, obejmującą roboty przewidziane do wykonania systemem gospodarczym, do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii — po jednym egzemplarzu,
  - „Zbiorcze zapotrzebowania“ w 3 egzemplarzach do ministerstw (centralnych urzędów) nadzorujących przedsiębiorstwa geodezyjne.
3. Ministerstwa (centralne urzędy), z uwagi na konieczność dostatecznie wczesnego zbilansowania potrzeb na wykonanie robót geodezyjnych i kartograficznych z mocą produkcyjną przedsiębiorstw geodezyjnych, przesyłają we wcześniejszym terminie do ministerstw (centralnych urzędów) nadzorujących przedsiębiorstwa geodezyjne zbiorcze „zapotrzebowania“ na wykonanie robót w wartości globalnej (bez wymieniających poszczególnych robót) z rozbięciem tego „zapotrzebowania“ na poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne.

C. Tryb opracowania projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych objętych planem centralnym.

§ 14. Ministerstwa (centralne urzędy) sprawujące nadzór nad przedsiębiorstwami geodezyjnymi opracowują projekty programów rzeczowych dla podległych im przedsiębiorstw geodezyjnych na podstawie:

- analizy „zapotrzebowania“ przysłanych przez inwestorów naczelnych oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu — własnego resortu,
- analizy „zapotrzebowania“ zgłoszonych przez inne ministerstwa (centralne urzędy),
- analizy możliwości produkcyjnych własnych przedsiębiorstw geodezyjnych.

§ 15. 1. Projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych należy opracować:

- wg wzoru nr G-4 — projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych (§ 4 niniejszej instrukcji),
- wg wzoru nr O-5 — zbiorczy projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych w globalnych wartościach robót planowanych do wykonania dla poszczególnych resortów przez poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne.

2. Projekty te należy przesyłać w 3 egzemplarzach do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz w jednym egzemplarzu do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii, przedkładając jednocześnie sprawy sporne wynikłe w trakcie uzgodnienia z resortami składającymi „zbiorcze zapotrzebowania“ na wykonanie robót.

Projekt wymieniony pod lit. b ust. 1 należy przesyłać w terminie wcześniejszym (zgodnie z obowiązującym terminarzem), a projekt wymieniony pod lit. a ust. 1 należy przesyłać w terminie późniejszym, po uzgodnieniu z ministerstwami terminów wykonania poszczególnych robót.

§ 16. Opracowany w myśl powyższych zasad przez ministerstwa (centralne urzędy) projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych staje się podstawą do opracowania projektu innych części planu przedsiębiorstw geodezyjnych w zakresie niezbędnym do opracowania Narodowego Planu Gospodarczego.

D. Tryb sporządzania projektu programu rzeczowego

przedsiębiorstw geodezyjnych podległych prezydiom rad narodowych.

§ 17. 1. Przedsiębiorstwa geodezyjne podległe prezydiom rad narodowych opracowują swoje projekty programów rzeczowych (wg wzoru nr G-4) na podstawie uzgodnionych „zapotrzebowań“ (§ 9 niniejszej instrukcji) otrzymanych od inwestorów naczelných oraz innych państwowych jednostek na równorzędnym szczeblu i na podstawie analizy własnych możliwości produkcyjnych.

2. Projekty programów rzeczowych przedsiębiorstwa geodezyjne przesyłają do wojewódzkich komisji planowania gospodarczego (WKPG i MKPG m. st. Warszawy i m. Łodzi), przedkładając jednocześnie swe wnioski w sprawach spornych, jakie wyłoniły się w toku uzgadniania „zapotrzebowań“.

§ 18. WKPG (MKPG m. st. Warszawy i m. Łodzi) opiniują projekty programów rzeczowych przedsiębiorstw geodezyjnych. Przedsiębiorstwa geodezyjne na podstawie tej opinii korygują swe projekty programów rzeczowych i przesyłają w 4 egzemplarzach do Ministerstwa Gospodarki Komunalnej, podając jednocześnie Ministerstwu G. K. i właściwym inwestorom naczelnym oraz innym państwowym jed-

nostkom na równorzędnym szczeblu propozycje załatwienia niezgodnionych spraw dotyczących robót geodezyjnych.

§ 19. Ministerstwo Gospodarki Komunalnej opracuje zbiorczy projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych w globalnych wartościach robót planowanych do wykonania dla poszczególnych resortów przez poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne (wg wzoru nr G-5) i wraz z projektami rzeczowymi przedsiębiorstw geodezyjnych zaopiniowanymi przez WKPG (MKPG m. st. Warszawy i m. Łodzi) przesyła w 3 egzemplarzach do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, w jednym egzemplarzu do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Jednocześnie Ministerstwo Gospodarki Komunalnej załącza swe wnioski dotyczące spraw nie uzgodnionych w toku opracowywania programów rzeczowych przez przedsiębiorstwa geodezyjne, oraz spraw nie uzgodnionych w projektach programów, a wynikających ze zbiorczych zapotrzebowań złożonych przez ministerstwa.

§ 20. Poszczególne czynności wynikające z przepisów niniejszej instrukcji powinny być wykonane zgodnie z terminarzem ustalonym przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego dla każdego roku planowego.

Wykaz przedsiębiorstw geodezyjnych**Załącznik nr 1**
do instrukcji PKPG nr 57b

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa geodezyjnego i jego wydziały produkcyjne	Terytorialny zakres działania	Rzeczowy zakres działania	Adres
Przedsiębiorstwa geodezyjne podległe Centralnemu Urzędowi Geodezji i Kartografii				
1	Warszawskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze 1) Wydział Miejscowy Geodezji	m. Warszawa, woj. warszawskie i olsztyńskie	Wydziały Geodezyjne wykonują wszelkie usługowe roboty geodezyjne na zlecenie różnych jednostek organizacyjnych	Warszawa, ul. Widok 12 Warszawa, ul. Widok 12
	2) Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Białymstoku	woj. białostockie	" " "	Białystok, ul. Fabryczna 39
	3) Wydział Miejscowy Kartograficzny	m. Warszawa, m. Łódź, woj. warszawskie, łódzkie, białostockie, olsztyńskie, bydgoskie, gdańskie	Wydziały Kartograficzne wykonują wszelkie usługowe roboty kartograficzne na zlecenia różnych jednostek organizacyjnych	Warszawa, ul. Widok 12
2	Krakowskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze 1) Wydział Miejscowy Geodezyjny	woj. krakowskie i rzeszowskie	jak wyżej dla Wydz. Geodez.	Kraków, ul. Dietla 64 Kraków, ul. Dietla 64
	2) Wydział Zamiejscowy Geodezyjny Nowa Huta	Nowa Huta	usługowe roboty geodezyjne tylko dla potrzeb Nowej Huty	Nowa Huta
	3) Wydział Miejscowy Kartograficzny	woj. krakowskie, stalino-grodzkie, opolskie	jak wyżej dla Wydz. Geodez.	Kraków, ul. Dietla 64
	4) Wydział Zamiejscowy Kartograficzny w Rzeszowie	woj. rzeszowskie, kieleckie i lubelskie	" " " " "	Rzeszów, ul. Świerczewskiego 13
3	Łódzkie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze 1) Wydział Miejscowy Geodezyjny	woj. łódzkie — m. Łódź	" " " " "	Łódź, ul. Piotrkowska 65 Łódź, ul. Piotrkowska 65
	2) Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Kielcach	woj. kieleckie	" " " " "	Kielce, ul. Sienkiewicza 65
	3) Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Lublinie	woj. lubelskie	" " " " "	Lublin, ul. Zbysińskiego 11
4	Poznańskie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze 1) Wydział Miejscowy Geodezyjny	woj. poznańskie i zielonogórskie	" " " " "	Poznań, ul. Ratajczaka 18 Poznań, ul. Ratajczaka 18
	2) Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Bydgoszczy	woj. bydgoskie	" " " " "	Bydgoszcz, ul. Stalina 7

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa geodezyjnego i jego wydziały produkcyjne	Terytorialny zakres działania	Rzeczowy zakres działania	Adres
3)	Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Gdańsku	woj. gdańskie	jak wyżej dla Wydz. Geodez.	Gdańsk, ul. Grunwaldzka 114
4)	Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Szczecinie	woj. szczecińskie i koszalińskie	" " " " "	Szczecin, Plac Lotników 4/5
5)	Wydział Miejskowy Kartograficzny	woj. poznańskie, koszalińskie, szczecińskie, wrocławskie, zielonogórskie	" " " " "	Poznań, ul. Kościuszki 95
5	Stalinogrodzkie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze			Stalinogród, ul. Korfantego
1)	Wydział Zamiejscowy Geodezyjny w Gliwicach	woj. stalinogrodzkie	" " " " "	Gliwice, ul. Chopina 11
2)	Wydział Zamiejscowy Geodezyjny we Wrocławiu	woj. wrocławskie i opolskie	" " " " "	Wrocław, ul. Kuźnicza 44
6	Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii	obszar całego Państwa	prace fotogrametryczne	Warszawa, Al. Stalina 24
7	Państwowe Przedsiębiorstwo Geodezyjne	obszar całego Państwa	pomiar osnów głównych	Warszawa, ul. Wawelska 52/54
Przedsiębiorstwa geodezyjne nadzorowane przez Ministerstwo Gospodarki Komunalnej				
8	Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne przy Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy	Warszawa	wszelkie usługowe roboty geodezyjne na zlecenie różnych jednostek organizacyjnych	Warszawa, ul. Nowy Świat 2
9	Łódzkie Przedsiębiorstwo Geodezyjne przy Prezydium Rady Narodowej m. Łodzi	m. Łódź	" " " " "	Łódź, ul. Piotrkowska 17
Przedsiębiorstwo fizjograficzno-geodezyjne podległe Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli				
10	Geoprojekt	obszar całego Państwa	prace fizjograficzne i geodezyjne tylko dla potrzeb Z. O. R.	Warszawa, ul. Wierzbowa 9

Załącznik nr 2 do instrukcji PKPG nr 57b

Wykaz asortymentów robót geodezyjnych i kartograficznych**I. Grupa asortymentowa — osnowy główne:**

	nazwa jednostki naturalnej
1 — wyznaczenie punktu Leplac'a	pkt
2 — wyznaczenie pośredniego punktu astronomicz.	pkt
3 — pomiary grawimetryczne	pkt
4 — pomiary magnetyczne	pkt
5 — triangulacja główna	pkt
6 — triangulacja wypełniająca	pkt
7 — triangulacja zagęszczająca	pkt
8 — niwelacja precyzyjna 1 klasy	km
9 — niwelacja precyzyjna 2 klasy	km
10 — niwelacja trygonometryczna	km

II. Grupa asortymentowa — osnowy szczegółowe:

1 — triangulacja szczegółowa	pkt
2 — poligonizacja precyzyjna 1 klasy	km/pkt
3 — poligonizacja precyzyjna 2 klasy	km/pkt
4 — poligonizacja techniczna 1 klasy	km/pkt
5 — poligonizacja techniczna 2 klasy	km/pkt
6 — niwelacja techniczna 1 klasy (A.B)	km
7 — niwelacja techniczna 2 klasy (C.O)	km
8 — niwelacja reperów kolejowych	km

III. Grupa asortymentowa — pomiary sytuacyjne:

1 — pomiar sytuacyjny metodą domiarów	ha
2 — pomiar sytuacyjny metodą biegunową	ha
3 — pomiar sytuacyjny metodą stolikową	ha
4 — pomiar sytuacyjny ulic	km
5a — rozgraniczenie nieruchomości	pkt
5b — pomiar granic nieruchomości na stacjach i szlakach kolejowych wraz z rozgraniczeniem	km/pkt

Wzór G—4

1) wypełniają ministerstwa (centralne urzędy) sprawujące nadzór nad poszczególnymi przedsiębiorstwami geodezyjnymi oraz przedsiębiorstwa geodezyjne podległe prezydium rad narodowych.

Projekt programu rzeczowego na rok dla przedsiębiorstwa geodezyjnego podległego ministerstwu (centralnemu urzędowi)

Lp.	Ministerstwo (centralny urząd) nazwa i adres inwestora naczelnego lub innej państwowej jednostki na równorzędnym szczeblu	Miejsce roboty: miejscowość, gmina, powiat, województwo	Zakres rzeczowy roboty		Terminy: 1) rozpoczęcia 2) zakończenia roboty	Źródła finansowania (rodzaj kredytów)	Cel zamierzony roboty	Wartość roboty w tys. zł do wykonania w roku planowym	z tego w kwartale			
			asortymenty roboty	Ilość jednostek naturalnych					I	II	III	IV
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Wzór G—5

wypełniają ministerstwa (centralne urzędy) nadzorujące przedsiębiorstwa geodezyjne

Zbiory projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych

Lp.	Ministerstwa, Centralne Urzędy, dla których planuje się wykonanie robót geodezyjnych i kartograficznych	Ogólna planowana wartość w tys. zł	z tego na poszczególne przedsiębiorstwa geodezyjne			
			nazwa przedsiębior.	nazwa przedsiębior.	nazwa przedsiębior.	nazwa przedsiębior.
1	2	3	4	5	6	

Wartość plan. robót ogółem
Moc produkcyjna przedsiębiorstw geodezyjnych

Załącznik nr 2 do zarządzenia Przewodniczącego PKPG nr 185 z dnia 9 lipca 1953 r.

TERMINARZ PRAC

dla opracowania projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych oraz projektu programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych na rok 1954.

§ 1. W terminie do dnia 1 sierpnia 1953 r. inwestorzy naczelnicy oraz inne państwowe jednostki na równorzędnym szczeblu prześlą do nadzorujących je ministerstw (centralnych urzędów): 1) projekty planów potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych, 2) uzgodnione zapotrzebowania na wykonanie robót geodezyjnych i kartograficznych przez przedsiębiorstwa geodezyjne.

§ 2. W terminie do dnia 5 sierpnia 1953 r. ministerstwa (centralne urzędy) prześlą dane dotyczące globalnej wartości robót, z rozbiciem na przedsiębiorstwa geodezyjne, planowanych do wykonania przez przedsiębiorstwa geodezyjne innych resortów — do ministerstw (centralnych urzędów) nadzorujących przedsiębiorstwa geodezyjne.

§ 3. W terminie do dnia 10 sierpnia 1953 r. ministerstwa

(centralne urzędy) przekażą: 1) część resortowego projektu planu potrzeb w zakresie robót geodezyjnych i kartograficznych przewidzianych do wykonania systemem gospodarczym do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii, 2) zbiorcze zapotrzebowania na wykonanie robót geodezyjnych i kartograficznych do ministerstw (centralnych urzędów) nadzorujących przedsiębiorstwa geodezyjne.

§ 4. Do dnia 1 września 1953 r. ministerstwa (centralne urzędy) nadzorujące przedsiębiorstwa geodezyjne opracują i przekażą zbiorczy projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych w wartości planowanych robót do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Do dnia 15 września 1953 r. ministerstwa (centralne urzędy) nadzorujące przedsiębiorstwa geodezyjne przekażą projekt programu rzeczowego przedsiębiorstw geodezyjnych do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz do Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii.

§ 5. W terminie do dnia 5 sierpnia 1953 r. przedsiębiorstwa geodezyjne podległe prezydiom rad narodowych opracują projekty programów rzeczowych i prześlą je do zaopiniowania do wojewódzkiej komisji planowania gospodarczego (WKPG, MKPG m. st. Warszawy i m. Łodzi).

WKPG (MKPG m. st. Warszawy i m. Łodzi) w terminie do dnia 10 sierpnia zaopiniują programy rzeczowe przedsiębiorstw geodezyjnych podległych prez. rad. nar. i prześlą je do tych przedsiębiorstw.

W terminie do 15 sierpnia 1953 r. przedsiębiorstwa skorygują projekty programów rzeczowych i przekażą je do Ministerstwa Gospodarki Komunalnej. Ministerstwo Gospodarki Komunalnej opracuje zbiorczy projekt programu rzeczowego i przekaże wraz z projektami programów rzeczowych przedsiębiorstw geodezyjnych oraz ze swymi wnioskami do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii w terminie do dnia 1 września 1953 r.

101.

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

nr 189 z dnia 13 lipca 1953 r.

(znak: IN8-B-1-1)

w sprawie sporządzenia projektu planu kapitalnych remontów na 1954 rok

Przedsiębiorstwa państwowe działające wg zasad rozrachunku gospodarczego opracują na rok 1954 projekty planu kapitalnych remontów zgodnie z przepisami zawartymi w instrukcji w sprawie opracowania projektu planu kapitalnych remontów na 1954 r., stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

Załącznik

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO w z. E. Szyr

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego
PKPG nr 189 z dnia 13 lipca 1953 r.

INSTRUKCJA

w sprawie opracowania projektu planu kapitalnych remontów na 1954 r.

Rozdział I.

Zasady ogólne

§ 1. Instrukcja dotyczy sposobu sporządzania projektu planu kapitalnych remontów na 1954 r. przez przedsiębiorstwa państwowe działające wg zasad rozrachunku gospodarczego.

§ 2. Ilekroć w instrukcji jest mowa:

- 1) o ministerstwie — należy rozumieć ministerstwa oraz urzędy centralne,
- 2) o centralnym zarządzie — należy rozumieć centralny zarząd (jednostkę równorzędną) i inne jednostki or-

ganizacyjne podległe bezpośrednio ministrom (kierownikom urzędów centralnych), a w zakresie jednostek planowania terenowego — wojewódzkie zarządy przedsiębiorstw terenowych, w razie ich braku właściwe wydziały prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

3) o przedsiębiorstwie — należy rozumieć przedsiębiorstwa działające wg zasad rozrachunku gospodarczego oraz zakłady i inne jednostki organizacyjne działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym,

4) o obiekcie — należy rozumieć maszynę, urządzenie, budynek, budowlę itp., wchodzące w skład majątku trwałego przedsiębiorstwa.

Rozdział II.

Opracowanie i przekazanie wytycznych w zakresie kapitalnych remontów

§ 3. 1. Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego (PKPG) łącznie z całością wytycznych dla opracowania Narodowego Planu Gospodarczego na 1954 r. przekaże ministerstwu procentowy podział amortyzacji na kapitalne remonty i inwestycje na 1954 r. dla resortu jako całości (zarówno dla jednostek rozliczających się z budżetem centralnym jak i dla jednostek rozliczających się z budżetami terenowymi).

2. Wysokość nakładów w resorcie na planowane kapitalne remonty oraz na rezerwę awaryjną określa kwota wynikająca z ustalonego dla tego resortu procentu amortyzacji przeznaczonej na kapitalne remonty po ewentualnym odjęciu kwot na spłatę kredytów antycypacyjnych zaciągniętych w 1953 r. na poczet 1954 r.

Przez „Nakłady na kapitalne remonty“ należy rozumieć koszt wszystkich kapitalnych remontów objętych projektem planu kapitalnych remontów.

§ 4. 1. Ministerstwa po otrzymaniu procentowego podziału amortyzacji dokonają zróżnicowania tego podziału dla poszczególnych centralnych zarządów w ten sposób, aby zabezpieczyć środki na pokrycie ich rzeczowych potrzeb w zakresie kapitalnych remontów.

2. Równocześnie ministerstwa ustalą procentową wysokość rezerwy awaryjnej dla poszczególnych centralnych zarządów, biorąc pod uwagę, że rezerwa ta na podstawie zarządzenia Ministra Finansów z dnia 7 lipca 1953 r. w sprawie trybu akumulacji środków przeznaczonych na remonty awaryjne — została scentralizowana na szczeblu centralnych zarządów.

§ 5. 1. W wyjątkowym przypadku, gdy w centralnym zarządzie całość odpisów amortyzacyjnych po odjęciu rezerwy awaryjnej nie wystarczy na pokrycie rzeczowych potrzeb w zakresie kapitalnych remontów, ministerstwo może przewidzieć w wytycznych przerzut środków finansowych z innych centralnych zarządów.

2. Przewidując przerzut (ust. 1) ministerstwo ustali dla tych centralnych zarządów, z których przerzut następuje taki podział amortyzacji, aby fundusz wynikający z tego podziału wystarczył na pokrycie ich własnych potrzeb rzeczowych w zakresie kapitalnych remontów (łącznie z rezerwą awaryjną i ewentualną spłatą kredytów antycypacyjnych) i na dokonanie przerzutu.

3. Przerzuty, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mogą być stosowane o ile chodzi o jednostki planowania terenowego.

§ 6. Ogólna kwota przeznaczona na kapitalne remonty wraz z rezerwą awaryjną dla wszystkich centralnych zarządów danego resortu, wynikająca ze zróżnicowanego procentowego podziału amortyzacji (§ 4) nie może przewyższać kwoty wynikającej z ustalonego dla resortu jako całości procentowego podziału amortyzacji na kapitalne remonty i inwestycje.

§ 7. W wytycznych w zakresie podziału amortyzacji przekazywanych przez ministerstwa poszczególnym centralnym zarządom ministerstwa ustalają:

- 1) procentowy podział amortyzacji na kapitalny remont i inwestycje (§ 4 ust. 1),
- 2) procentową wysokość rezerwy awaryjnej (§ 4 ust. 2),
- 3) wysokość środków finansowych przewidzianych do przerzutu lub otrzymania z innych centralnych zarządów (§ 5).

§ 8. 1. Narodowy Plan Gospodarczy na 1954 r. (NPG — 54 r.) w zakresie kapitalnych remontów, oprócz dotychczasowych elementów, obejmować będzie dane o remontach niektórych podstawowych obiektów gospodarki narodowej.

2. Wykaz obiektów wchodzących imiennie do NPG — 54 r. umieszczony jest w załączniku nr 4 do instrukcji.

§ 9. Ministerstwo powinno ustalić i przekazać centralnym zarządom dodatkowy wykaz podstawowych obiektów nie

wyszczególnionych w załączniku nr 4, a to w celu uzyskania możliwości kontroli planowania i wykonywania remontów również takich podstawowych obiektów, które nie wejdą wprawdzie do NPG — 54 r., ale posiadają zasadnicze znaczenie dla produkcji danego resortu.

§ 10. 1. Dla obiektów wyszczególnionych w załączniku nr 4 i oznaczonych literą „X” powinny być wypełnione formularze wg wzoru KR2 stanowiącego załącznik nr 2 do instrukcji.

2. Dla obiektów wyszczególnionych w załączniku nr 4 i oznaczonych literą „Y” powinny być wypełnione formularze wg wzoru KR3 stanowiącego załącznik nr 3 do instrukcji.

§ 11. W uzasadnionych przypadkach ministerstwo może wprowadzić uzupełnienia do wzorów KR2 i KR3 dostosowując je do szczególnych warunków w podległych jednostkach organizacyjnych.

§ 12. Ministerstwo Przemysłu Maszynowego dokona podziału obrabiarek wg grup, z tym, że dla każdej z nich będą zebrane dane wyszczególnione w formularzu KR3 stanowiącym załącznik nr 3 do instrukcji.

§ 13. Niezależnie od danych wymienionych w § 7 i 9 ministerstwa powinny ponadto przekazać centralnym zarządom wytyczne co do sposobu i trybu sporządzania planu, organizacji wykonawstwa, powiązania planu remontów z planami produkcyjnymi i zaopatrzenia, oraz wytyczne dotyczące obniżenia kosztu kapitalnych remontów.

§ 14. 1. Centralne zarządy po otrzymaniu wytycznych z ministerstwa:

- 1) zróżnicują procentowy podział amortyzacji dla podległych im przedsiębiorstw,
- 2) ustalą dla przedsiębiorstw procentową wysokość rezerwy awaryjnej, która zgodnie z wymienionym w § 4 zarządzeniem Ministra Finansów, będzie odprowadzona na rachunek scentralizowany na szczeblu centralnego zarządu.

2. Przy różnicowaniu procentowego podziału amortyzacji mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 3 ust. 2, § 4 i § 6. Dla przedsiębiorstw nie rozliczających się z jednostkowym budżetem wojewódzkim wydziały prezydiów wojewódzkich rad narodowych (wojewódzkie zarządy przedsiębiorstw terenowych) dokonają zróżnicowania podziału amortyzacji dla poszczególnych powiatów i miast. Prezydium powiatowych i miejskich rad narodowych zróżnicują z kolei ten podział dla poszczególnych podległych przedsiębiorstw.

§ 15. Centralne zarządy mogą dokonywać przerzutów amortyzacji pomiędzy podległymi jednostkami na zasadach ustalonych w § 5. Przerzuty te pomiędzy jednostkami planowania terenowego mogą być dokonywane jedynie pomiędzy jednostkami rozliczającymi się z tym samym budżetem oraz podległymi temu samemu wydziałowi prezydium rady narodowej na podstawie decyzji tego wydziału.

§ 16. 1. W czasie sporządzania projektów planu kapitalnych remontów centralne zarządy powinny nawiązać stały i bezpośredni kontakt z podległymi przedsiębiorstwami w celu wprowadzenia ewentualnych zmian w procentowym podziale amortyzacji a to dla zapewnienia niezbędnych środków na pokrycie potrzeb rzeczowych w zakresie kapitalnych remontów w tych przedsiębiorstwach.

2. Należyte zróżnicowanie procentowego podziału amortyzacji dla podległych przedsiębiorstw uchroni od dokonywania przerzutów środków na kapitalne remonty pomiędzy przedsiębiorstwami.

§ 17. Centralne zarządy, którym podlegają przedsiębiorstwa posiadające obiekty wymienione w załączniku nr 4 do instrukcji, lub które otrzymały dodatkowy wykaz obiektów z ministerstw (§ 9) powinny w razie potrzeby rozszerzyć wykaz obiektów, dla których sporządzone będą dodatkowo formularze wg wzoru KR3 i KR4 lub formularze sporządzone przez ministerstwa zgodnie z § 11.

§ 18. Niezależnie od wytycznych i danych wymienionych w §§ 14, 15, 17 centralne zarządy powinny przekazać przedsiębiorstwom również wytyczne zmierzające do podniesienia gospodarki remontowej na właściwy poziom. Wytyczne te powinny w szczególności dotyczyć:

- 1) rozbudowy w ramach planu inwestycyjnego warsztatów remontowych dla pokrycia potrzeb remontowych,

- 2) organizacji i obsady służb konserwacyjno-remontowych zwłaszcza dla wykonywania przeglądów, konserwacji i remontów bieżących,
- 3) zabezpieczenia środków na szkolenie służb konserwacyjno-remontowych,
- 4) skrócenia czasów przestoju remontowych,
- 5) należytego zaplanowania zaopatrzenia w części wymienne i materiały,
- 6) zapewnienia wykonawstwa remontów wykonywanych sposobem zleciowym.

Rozdział III.

Zasady sporządzania projektu planu kapitalnych remontów na 1954 r.

§ 19. 1. Przedsiębiorstwa powinny otrzymać z centralnych zarządów:

- 1) procentowy podział amortyzacji na kapitalne remonty i inwestycje,
- 2) procentową wysokość rezerwy awaryjnej,
- 3) wykaz podstawowych obiektów remontowanych, dla których sporządzone będą formularze wg wzorów KR3 lub KR4 lub na formularzach przewidzianych w § 11,
- 4) wytyczne z zakresu gospodarki remontowej.

2. Ponadto przedsiębiorstwa mogą otrzymać w wytycznych:

- 1) określenie kwoty, która zostanie im w drodze przerzutu przekazana (w ciągu 1954 r.) z innych przedsiębiorstw, jeżeli całość odpisów amortyzacyjnych nie wystarcza na pokrycie rzeczowego zakresu kapitalnych remontów — lub
- 2) określenie kwoty, którą przedsiębiorstwo przekaże w drodze przerzutów w 1954 r. do innych przedsiębiorstw.

§ 20. 1. Koszt wszystkich robót umieszczonych w projekcie planu kapitalnych remontów powinien być w zasadzie równy funduszowi na kapitalne remonty wynikającemu z ustalonego podziału amortyzacji po odjęciu:

- 1) funduszu przeznaczonego na rezerwę awaryjną i
- 2) ewentualnej spłaty kredytów antycypacyjnych zaciągniętych w 1953 r. na poczet 1954 r.

2. Jeżeli centralny zarząd w wytycznych określi dla przedsiębiorstwa kwotę, którą przedsiębiorstwo w drodze przerzutów w 1954 r. otrzyma z innych przedsiębiorstw — to koszt wszystkich robót umieszczony w projekcie planu kapitalnych remontów może być większy o tę kwotę od funduszu określonego w ust. 1.

3. Jeżeli centralny zarząd w wytycznych określi dla przedsiębiorstwa kwotę, którą przedsiębiorstwo w 1954 r. powinno przekazać innym przedsiębiorstwom — to koszt wszystkich robót umieszczony w projekcie planu kapitalnych remontów łącznie z kwotą podlegającą przekazaniu powinien mieścić się w funduszu określonym w ust. 1.

§ 21. Przy kwalifikowaniu obiektów do kapitalnego remontu 1954 r. należy opierać się na:

- 1) określonych cyklach remontowych dla niektórych maszyn i urządzeń,
- 2) opracowanej (zgodnie z instrukcją PKPG nr 30) dokumentacji remontowej.

§ 22. 1. W celu właściwego zakwalifikowania kapitalnych remontów obiektów, które nie posiadają ustalonych cykli remontowych lub dokumentacji remontowej, dyrektorzy przedsiębiorstw mogą powołać komisje przeglądowe dla ustalenia istotnych potrzeb w zakresie kapitalnych remontów obiektów.

2. Do głównych zadań komisji należy:

- 1) ustalenie obiektów, których stan obecny i przewidywane zużycie dyktuje konieczność przeprowadzenia kapitalnych remontów w 1954 r.,
- 2) ustalenie terminów, w których powinny być przeprowadzone remonty kapitalne poszczególnych obiektów.

3. Przy pracach komisje powinny wykorzystywać dane statystyczne oraz zapiski z poprzednich okresów dotyczące pracy maszyn.

4. Jednocześnie komisje powinny zakwalifikować do remontów średnich w 1954 r. podstawowe obiekty, których przestoje remontowe mają wpływ na ograniczenie produkcji i ustalać terminy tych remontów.

§ 23. Plany kapitalnych remontów należy sporządzać na formularzach:

- 1) zastosowanych przy sporządzaniu planu kapitalnych remontów w 1953 r.,
- 2) dodatkowych stanowiących załączniki do niniejszej instrukcji.

§ 24. Dla każdego obiektu umieszczonego w projekcie planu kapitalnych remontów należy sporządzić kosztorys (wzór z 1953 r.). Nie wymagają sporządzenia kosztorysu takie obiekty, których remonty będą wykonywane systemem zleceńowym i których koszt remontu jest ustalony na podstawie zatwierdzonego cennika (np. samochody typowe). W tym przypadku w projekcie planu kapitalnych remontów na rok 1954 wpisuje się koszt wg cennika.

§ 25. 1. Na podstawie danych zawartych w kosztorysach należy sporządzać „Projekt Planu Kapitalnych Remontów na 1954 r.” (formularze z 1953 r.).

2. Przy wpisywaniu obiektów do projektu planu należy zachować kolejność grup:

- 1) maszyny produkcyjne i urządzenia techniczne,
- 2) środki transportowe,
- 3) budynki produkcyjne i inne obiekty budowlane (z wyjątkiem budynków mieszkalnych),
- 4) budynki mieszkalne,
- 5) obiekty lądowo-wodne.

3. Przy kwalifikowaniu poszczególnych obiektów do grup wymienionych w ust. 2 należy korzystać z podziału obiektów ustalonego w załączniku nr 1a do instrukcji PKPG nr 30.

4. Po wpisaniu obiektów danej grupy należy podkreślić wpisane pozycje i podsumować dane w poszczególnych rubrykach formularza.

5. Po wpisaniu do formularza wszystkich obiektów należy podsumować wszystkie dane w poszczególnych rubrykach formularza.

§ 26. 1. Przedsiębiorstwo sporządza ponadto zestawienie: „Kapitalne Remonty środków trwałych” na formularzach wg wzoru KR1 stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji.

2. Przy kwalifikowaniu poszczególnych robót, wymienionych w „Projekcie planu kapitalnych remontów na 1954 r.”, do robót budowlano-montażowych (część I-sza wzoru KR1) należy stosować przepisy zawarte w §§ 3—5 instrukcji PKPG nr 24c w sprawie opracowania projektu planu rozdziału robót i wstępnego zlecenia robót budowlano-montażowych (Biuletyn PKPG nr 20, z 1953 r. poz. 83).

§ 27. 1. Przedsiębiorstwa posiadające obiekty przeznaczone w 1954 r. do remontu, które są wymienione w wykazie stanowiącym załącznik nr 4 do niniejszej instrukcji i oznaczone literą „X”, są obowiązane do sporządzenia dla tych obiektów „Zestawienia remontów podstawowych maszyn i urządzeń” na formularzach wg wzoru KR5 stanowiącego załącznik nr 6 do niniejszej instrukcji lub na formularzach ustalonych przez ministerstwo zgodnie z § 11. W zestawieniach tych należy wykazać nie tylko remonty kapitalne lecz również i średnie.

2. Na tym samym formularzu przedsiębiorstwo umieszcza ponadto te obiekty, których wykaz został przedsiębiorstwu przekazany przez centralny zarząd łącznie z wytycznymi (§ 9 i 17).

§ 28. 1. Przedsiębiorstwa, które posiadają przeznaczone do remontu obiekty wymienione w załączniku nr 4 i oznaczone literą „Y” — powinny sporządzić „Zestawienie zbiorcze typowych i powszechnych maszyn i urządzeń” na formularzach wg wzoru KR3 lub na formularzach ustalonych przez ministerstwo. W zestawieniu tym należy wykazać nie tylko remonty kapitalne lecz również średnie.

2. Na tym samym formularzu należy umieścić ponadto te maszyny i urządzenia powszechne i typowe, których wykaz został nadesłany wraz z wytycznymi przez centralny zarząd (§ 9 i 17).

§ 29. W celu zabezpieczenia wykonawstwa robót budowlano-montażowych umieszczonych w planach kapitalnych remontów należy stosować tryb i terminy ustalone w instrukcji PKPG nr 24c w sprawie opracowania projektu planu rozdziału robót i wstępnego zlecenia robót budowlano-montażowych (Biuletyn PKPG nr 20 z 1953 r. poz. 83).

§ 30. 1. Centralne zarządy sporządzają projekt planu kapitalnych remontów na 1954 r. w następującym układzie:

1) „Zbiorczy projekt planu kapitalnych remontów na 1954 r.” na formularzu obowiązującym w 1953 r. z tym, że po wpisaniu na tym formularzu wszystkich podległych przedsiębiorstw i podsumowaniu rubryk należy dodatkowo wpisać dane sumaryczne z wszystkich przedsiębiorstw dla następujących grup obiektów:

- a) maszyny produkcyjne i urządzenia techniczne,
- b) środki transportowe,
- c) budynki produkcyjne i inne obiekty budowlane (z wyjątkiem budynków mieszkalnych),
- d) budynki mieszkalne,
- e) obiekty lądowo-wodne.

2) „Kapitalne remonty środków trwałych na 1954 r.” — na formularzach wg wzoru KRI,

3) „Zestawienie zbiorcze remontów na 1954 r. podstawowych maszyn i urządzeń” na formularzach wg wzoru KR2. Zestawienie to należy sporządzić dla poszczególnych asortymentów produkcji na oddzielnych formularzach.

4) „Zestawienie zbiorcze remontów typowych i powszechnych maszyn i urządzeń” — na formularzach wg wzoru KR3.

2. Na żądanie właściwych ministerstw centralne zarządy powinny sporządzić „Finansowanie kapitalnych remontów na 1954 r.” na formularzach z 1953 r., oraz inne zestawienia, które obowiązywały centralny zarząd w 1953 r.

3. Projekt planu kapitalnych remontów należy przesyłać ministerstwu łącznie z innymi planami w trybie i terminach ustalonych dla sporządzenia projektu NPG — 54 r.

§ 31. W przypadkach wyjątkowych, gdy ustalony przez ministerstwo dla centralnego zarządu podział amortyzacji nie wystarczy na pokrycie niezbędnych potrzeb rzeczowych z zakresu kapitalnych remontów, centralne zarządy wystąpią do ministerstw o zmianę procentowego podziału amortyzacji lub o przerzut środków z innych centralnych zarządów, podając szczegółowe uzasadnienie dla zwiększonych potrzeb.

§ 32. 1. Ministerstwa sporządzają projekt planu kapitalnych remontów na 1954 r. w następującym układzie:

1) „Kapitalne remonty środków trwałych w 1954 r.” na formularzach wg wzoru KRI,

2) „Zestawienie zbiorcze remontów na 1954 r. podstawowych maszyn i urządzeń” na formularzu wg wzoru KR2. Na formularzu tym należy umieścić obiekty wymienione w załączniku nr 4 do instrukcji i oznaczone literą „X” oraz ewentualne inne, które zdaniem ministerstwa powinny wejść do NPG — 54 r., przy czym dla poszczególnych działów produkcji należy sporządzić oddzielne formularze.

3) „Zestawienie zbiorcze typowych powszechnych maszyn i urządzeń” na formularzu wg wzoru KR3 dla obiektów wymienionych w załączniku nr 4 do instrukcji, oznaczonych literą „Y”. Ministerstwo Przemysłu Maszynowego umieści ponadto na tym formularzu remonty obrabiarek w podziale na grupy (§ 12).

2. Ponadto ministerstwa w porozumieniu z właściwymi departamentami branżowymi PKPG sporządzą jako materiały pomocnicze:

- 1) „Zestawienie zbiorcze projektu planu kapitalnych remontów na 1954 r.” na formularzach 1953 r.,
- 2) „Finansowanie kapitalnych remontów”,
- 3) inne ustalone przez właściwy departament branżowy PKPG.

§ 33. 1. Projekty planów kapitalnych remontów powinny być złożone do właściwych departamentów branżowych PKPG łącznie z innymi projektami planów w trybie i terminach ustalonych dla sporządzenia projektu NPG — 54 r.

2. Część planów dotyczącą kapitalnych remontów ministerstwa przesyła ponadto w dwóch egzemplarzach do Departamentu Inwestycji PKPG.

§ 34. W przypadkach wyjątkowych, gdy ustalony w wytycznych procentowy podział amortyzacji (§ 3) dla resortu jako całości nie wystarczy na pokrycie istotnych potrzeb kapitalnych remontów w podległych jednostkach — ministerstwo powinno wystąpić przy składaniu projektu planu do Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów o zmianę procentowego podziału amortyzacji i uzasadnić konieczność tej zmiany.

(Przedsiębiorstwo)
(Centralny Zarząd)
Ministerstwo

Załącznik nr 1
Wzór KR-1

**Kapitałne remonty
środków trwałych na rok 1954.**

w tysiącach złotych

Wyszczególnienie	Wykonanie w 1952 r. w cenach roku 1952 x 1,14	1953 r.				1954 projekt planu
		Plan	Wykonanie za I-sze półrocze	Przewidywa- na wykona- nie za II półrocze	Ogółem przewidywa- ne wykona- nie	
1	2	3	4	5	6	7
I. Nakłady na kapitałne remonty ogółem . . .						
w rozbięciu na kwartały						
I kw.	×	×	×	×	×	
II kw.	×	×	×	×	×	
III kw.	×	×	×	×	×	
IV kw.	×	×	×	×	×	
z nakładów ogółem na kapitałne remonty przypada na:						
1. roboty budowlano-montażowe:						
a) wykonywane systemem zleciowym						
b) wykonywane systemem gospodarczym						
2. pozostałe remonty:						
a) wykonywane systemem zleciowym						
b) wykonywane systemem gospodarczym						
II. Z nakładów ogółem na kapitałne remonty przypada na podstawowe kierunki:						
1. maszyny produkcyjne i urządzenia tech- niczne						
2. środki transportowe						
3. budynki produkcyjne i inne obiekty bu- dowlane						
4. budynki mieszkalne						
5. obiekty lądowo-wodne						
III. Finansowanie kapitałnych remontów:						
1. Fundusz amortyzacyjny						
z tego na kapitałne remonty %						
kwota						
z funduszu na kapitałne remonty przypada na: rezerwę awaryjną %						
kwota						
spłatę antycypacji						
2. Pozostaje na kapitałne remonty						
3. Nadwyżka funduszu na kapitałne re- monty *)						
4. Niedobór funduszu na kapitałne re- monty *)						
IV.						
1. Przewidywane pozostałości środków na kapitałne remonty na dzień 31.XII.1953 r.	×	×	×	×		×
2. Przewidywane zobowiązania płatnicze na roboty wykonane w 1953 r. na dzień 31.XII.1953 r.	×	×	×	×		×
3. Różnica (+, -) pomiędzy pozostałością środków, a zobowiązaniami płatniczymi na dzień 31.XII.1953 r.	×	×	×	×		×

*) Wypełnia tylko C.Z. lub przedsiębiorstwo.

Ministerstwo . . . . .

Załącznik nr 2
Wzór KR-2

Zestawienie zbiorcze remontów podstawowych maszyn lub urządzeń na 1954 r.

Nazwa produkcji . . . . .

L. p.	Nazwa maszyny lub urządzenia	Nazwa przedsiębiorstwa, w którym jest zainsta- lowana przeznaczona do remontu maszyna lub urządzenie	Rodzaj planowa- nego remontu k-kapitałny ś-średni	Daty (miesiąc i rok) poprzed- nich remontów przed 1954 r.		Przestoje remontowe w dniach				
				remont średni	remont kapitałny	w kwartałach				w 1954 roku
						I	II	III	IV	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Dla poszczególnych asortymentów produkcji, dla których są przeznaczone wymienione w załączniku nr 4 do instrukcji maszyny i urządzenia oznaczone literą „x” należy sporządzić oddzielne zestawienie.

Ministerstwo . . . . .

Załącznik nr 3
Wzór KR-3

Zestawienie zbiorcze remontów typowych i powszechnych maszyn i urządzeń.

Lp.	Nazwa maszyn lub urządzeń	Ilość posiadanych maszyn na koniec 1953 r.	Rodzaj remontu k-kapitałny ś-średni	1953 r.		Ilość do remontu w 1954 r.	Z ilości przeznaczonych do remontu w 54 r. przypada na kw.				1954 Średni czas w dniach dla 1-nej maszyny	
				plan szt.	przewidywane wykonanie szt.		I	II	III	IV	przestoju remont.	trwania remontu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Załącznik Nr 4.

Wykaz podstawowych oraz powszechnych i typowych maszyn i urządzeń, których remonty będą objęte NPG — 54 rok.

- Przemysł hutniczy x): wielkie piece, piece martenowskie, walcownie.
- Energetyka x): turbiny parowe (od 20 MW), turbiny wodne (10 MW), generatory (sprężone z turbinami parowymi (od 20 MW) i turbinami wodnymi (10 MW), kotły parowe (od 100 t/godz.), linie napowietrzne wysokiego napięcia (110 kV i 220 kV).
- Górnictwo węglowe x): maszyny wyciągowe główne, sortownie, szyby wydobywcze.
- Przemysł koksochemiczny x): piece koksownicze.
- Rafinerie nafty x): wieże destylacyjne.
- Gazownictwo x): piecownie.
- Przemysł chemiczny x): piece prażalne (kwas siarkowy), suszarnie (przemysł sodowy), gazo-generatory.
- Przemysł maszynowy x): piece martenowskie, piece stalownicze elektryczne, piece do wyżarzania odlewów, agregaty do obróbki tubingów, karuzele do formowania rur wodociagowych, taśmy montażowe, prasy powyżej 500 ton, młoty powyżej 500 kg, obrabiarki ciężkie unikalne.
- Przemysł lekki i materiałów budowlanych:
  - przemysł włókienniczy x): zgrzeblarki, czesanki, samoprząsnice, krosna, turbiny lniarskie, pakularki;
  - przemysł obuwniczy x): zespoły taśmowe;
  - przemysł materiałów budowlanych x): piece cementowe, młyny cementowe, młyny do łamania klinkru, wanny do topienia szkła;

- przemysł zapalczany x): automaty do wyrobu zapalek;
- przemysł papierniczy x): maszyny papiernicze (papier-nice).

10. Rolnictwo y): ciągniki, młocarnie, silniki spalinowe, silniki elektryczne, kombajny zbożowe.

11. Komunikacja i łączność (remonty kapitalne i średnie): parowozy normalnotorowe y), lokomotywy elektryczne y), wagony towarowe y), wagony osobowe y), tabor pływający pełnomorski x), nawierzchnie kolejowe normalnotorowe y), drogi kołowe y).

12. Budownictwo y): koparki łyżkowe, koparki chwytakowe, spycharki, wywrotki samochodowe.

Objaśnienia do wykazu.

1. Powyższy wykaz obejmuje, jedynie podstawowe rodzaje obiektów, maszyn i urządzeń, które będą objęte NPG — 54 r.

Ministerstwa powinny planować rzeczowo i śledzić wykonanie znacznie większej ilości obiektów, maszyn i urządzeń.

2. Pozycje oznaczone literą „x” należy umieścić w projekcie planu resortu imiennie dla każdego obiektu na formularzach wg wzoru KR 2.

3. Pozycje oznaczonych literą „y” nie należy w projekcie planu resortu wyodrębniać dla poszczególnych obiektów. Należy je podać zbiorczo dla resortu wg wzoru KR 3.

4. Jeżeli ministerstwa uważają, że załączony wykaz nie wyczerpuje najważniejszych pozycji w zakresie kapitalnych remontów i do NPG powinny wejść dodatkowo inne obiekty, ministerstwa mogą rozszerzyć powyższy wykaz.

Centralny Zarząd . . . . .
Ministerstwo . . . . .Załącznik nr 5
Wzór KR-4Zestawienie zbiorcze remontów na 1954 r.
podstawowych maszyn i urządzeń dla
produkcji

(nazwa produkcji, produktu)

jednostka miary produkcji

L. p.	Nazwa maszyny lub urządzenia	Nazwa przedsiębiorstwa w którym jest zainstalowana remontowana maszyna lub urządzenie	Rodzaj remontu k—kap ś—średni	daty poprzednich remontów przed 1954 r. mies. rok		Przestoje remont. w dniach w 1954 r.					Wielkość ograniczenia produkcji					
				remonty średnie	remonty kapitalne	w kwartałach					w kwartałach					
						I	II	III	IV	w roku 1954	I	II	III	IV	w roku 1954	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	Wymienić kolejno takie same maszyny i urządzenia zaplanowane do remontu w różnych przedsiębiorstwach															

Główny Mechanik

Kierownik Działu Planowania

Naczelnny Inżynier

Centralne Zarządy powinny na tym formularzu sporządzić zestawienie zbiorcze remontów podstawowych maszyn i urządzeń wymienionych w załączniku nr 4 i oznaczonych literą „x” oraz innych maszyn ustalonych przez ministerstwo. Dla zasadniczych wyszczególnionych w projekcie planu asortymentów produkcji należy sporządzić oddzielne zestawienie. Dane zawarte na tym formularzu ułatwią analizę: rozłożenia remontów w poszczególnych kwartałach, czasów przestoju

remontowych oraz okresów międzyremontowych podobnych urządzeń w poszczególnych przedsiębiorstwach. Formularz ten wypełnia się na podstawie danych, zawartych na formularzach wzór KR-5 otrzymanych z podległych przedsiębiorstw. Formularz ten może być zmieniony przez ministerstwo w celu dostosowania do szczególnych warunków w podległych mu jednostkach.

Przedsiębiorstwo

Centralny Zarząd . . . . .

Zestawienie remontów podstawowych maszyn i urządzeń na 1954 r.

Załącznik nr 6
Wzór KR-5

L. p.	Nazwa maszyn lub urządzeń	Rodzaj remontu k—kap. ś—średni	Daty poprzednich remontów przed 1954 r. (miesiąc i rok)		Planowane w 1954 r. przestoje remontowe w kwartałach (dni)				Nazwa produktu wytwarzanego przez maszynę lub urządzenie	Nazwa produktu końcowego działowego końcowego który ulegnie ograniczeniu	Jednostka miary produktu końcowego wymienionego w rubr. 11	Wielkość ograniczenia wydziałowego produktu końcowego — na skutek planowanych przestoju remontowych (w jednostkach wym. w rubr. 12)					
			remonty średnie	remonty kapitalne	I	II	III	IV				w kwartałach					
												I	II	III	IV	w roku 1954	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	

Główny Mechanik

Kierownik (cy)
działu produkcyjnegoKierownik Działu
Planowania

Główny Inżynier

Na tym formularzu należy zestawić remonty średnie i kapitalne podstawowych maszyn i urządzeń oraz innych, które mają wpływ na ograniczenie produkcji. Dane dotyczące terminów remontów, czasów przestoju remontowych i wielkości ograniczenia produkcji, powinny być uzgodnione pomię-

dzy zainteresowanymi działami w przedsiębiorstwie i stanowić podstawę przy opracowywaniu projektu planu produkcji przez Dział Planowania. Formularz ten może być zmieniony i dostosowany do potrzeb przez ministerstwo lub centralny zarząd.

102.

PISMO OKÓLNE

CENTRALNEGO URZĘDU GOSPODARKI
MATERIAŁOWEJ — ZARZĄD DO SPRAW PALIW

nr 1 z dnia 30 czerwca 1953 r.

(znak: PL-I-A-05/36)

w sprawie zezwoleń na wtórne przewozy węgla i koksu.

Zgodnie z § 5 ust. 4 uchwały nr 263/53 Prezydium Rządu z dnia 11 kwietnia 1953 r. w sprawie operatywnego planu przewozu ładunków kolejami normalnotorowymi na II kwartał 1953 r. mogą mieć miejsce wtórne przewozy węgla i koksu tylko w przypadku otrzymania zezwolenia Centralnego Urzędu Gospodarki Materiałowej — Zarząd do Spraw Paliw.

Wobec stwierdzenia, że wnioski składane o zezwolenie dokonania wtórnych przewozów są niedostatecznie umotywowane oraz biorąc pod uwagę, że aktualna sytuacja w danym rejonie nie zawsze potwierdza właściwość dokonywanych przerzutów, szczególnie przy użyciu transportu kolejowego, Centralny Urząd Gospodarki Materiałowej — Zarząd do Spraw Paliw po uzgodnieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego — Departament Komunikacji i Łączności wyjaśnia co następuje:

- 1) Zezwolenia na wtórne przewozy węgla i koksu będą wydawane tylko i wyłącznie w tych przypadkach, gdy zostaną przez ubiegającego się o zezwolenie wyczerpane wszystkie możliwości uniknięcia tych przerzutów, a w szczególności zostanie stwierdzone:

- a) niemożność oczekiwania na bieżącą dostawę z uwagi na nagłość i wyjątkową pilność zapotrzebowania,
- b) niemożność dokonania przerzutu innymi środkami transportu niż kolejowy — w zakresie przewozów na krótkie odległości,
- c) niemożności dokonania wymiany węgla i koksu z innymi przemysłami lub Okręgowym Przedsiębiorstwem Handlu Opalem albo Centralą Rolniczą Spółdzielni — Samopomoc Chłopska (oddawanie zbędnych ilości w danym rejonie a następnie refundowanie ich z dostaw bieżących kontrahenta).

- 2) Wnioski o zezwolenia na wtórne przewozy węgla i koksu powinny być wyczerpująco umotywowane, z podaniem:

- a) dlaczego dokonuje się przerzutu,
- b) z jakich powodów zaistniała sytuacja wymieniona w pkt 1 a), b) i c);

- 3) Wnioski o zezwolenia na wtórne przewozy węgla i koksu powinny zawierać zgodę resortowego pełnomocnika do spraw oszczędności paliw stałych.

- 4) Wnioski o zezwolenia na wtórne przewozy węgla i koksu mogą być składane tylko przez właściwą komórkę organizacyjną ministerstwa lub centralnego urzędu, przy czym komórka ta jest zobowiązana dokładnie zbadać przyczyny powodujące wtórne przewozy oraz wydać zarządzenia eliminujące na przyszłość przyczynę powstawania takich przewozów. Odpisy tych zarządzeń powinny być przesyłane do wiadomości Centralnego Urzędu Gospodarki Materiałowej — Zarząd do Spraw Paliw.

ZARZĄD DO SPRAW PALIW

Dyr. P. Janikowski

Adres Redakcji: Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego, Departament Organizacyjno-Prawny, Warszawa, Plac Trzech Krzyży 5.

Wydawca: Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, W-wa, ul. Poznańska 15, tel. 860-71, w. 36

PRENUMERATA: kwartalna 18 zł, półroczna 36 zł, roczna 72 zł
Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Zamówienie CP¹R/C49/53, podpisano do druku dnia 4.VIII.53 r., druk ukończono 10.VIII.53 r.
Nakład 16811 egz. Papier druk. sat. kl. VII/A¹/60 gr., ark. wyd. 7,2
Zam. 3615/c. Zakł. Graf. Dom Słowa Polskiego, Warszawa 4-B-18610

CENA NUMERU 2 ZŁ.